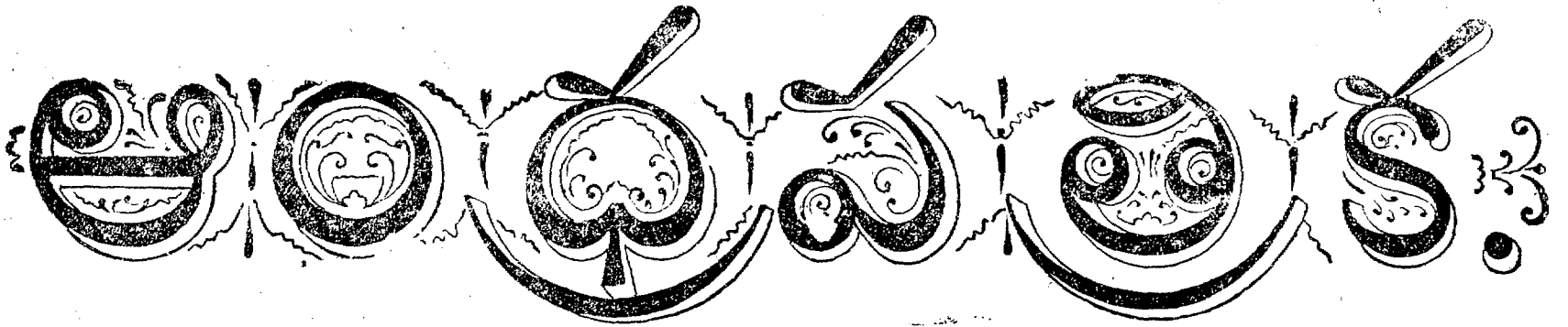

Registered No. M. 1118.

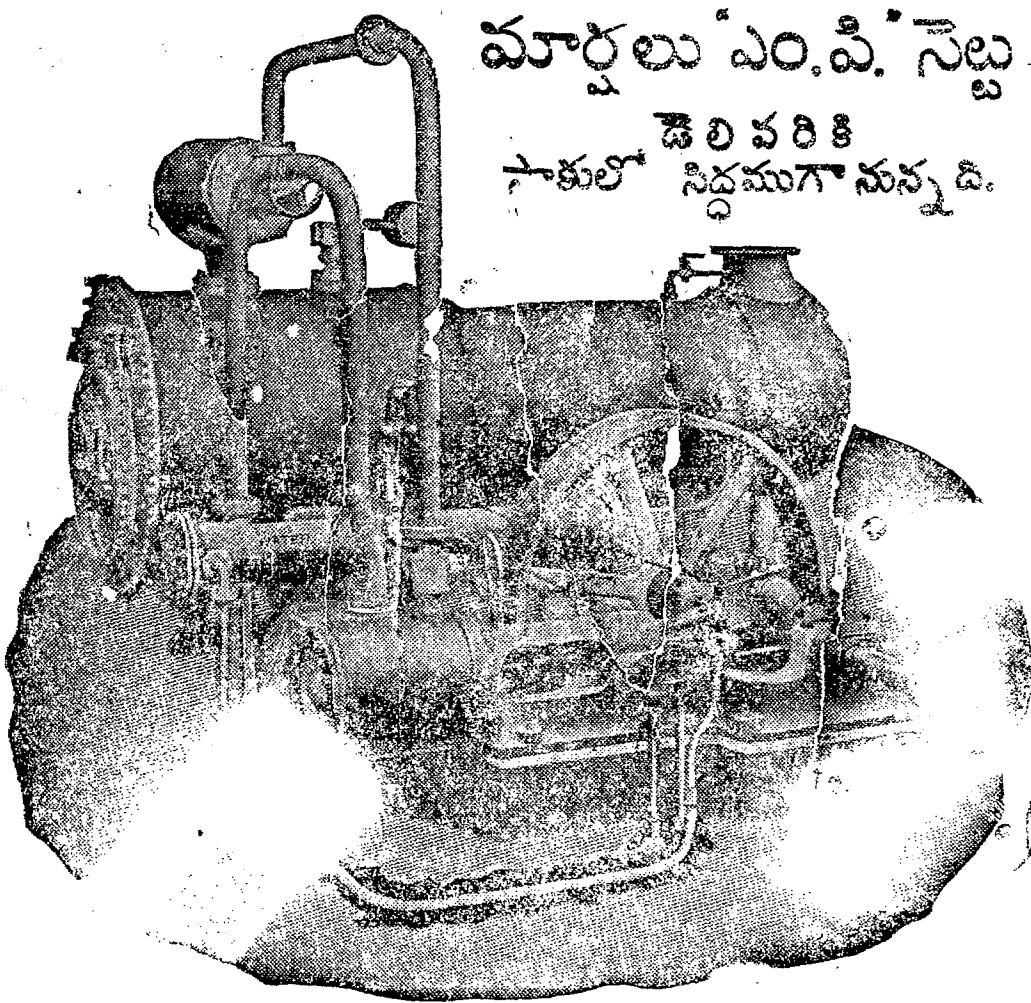
Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

310020 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } డిసెంబరు 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 18 తేది మంగళవారం } No. 163.
నవంబరు 5 } మృత్యు వాత సంవత్సర ఆశ్విన మాస బహుళ ద్వితియ ౨. } సంచిక ౧౬౩

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
డెలివరీకి
సాకులొ సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు
మొదలగువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరణములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సను, ఓకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాన్స్టాంట్ బెంగాల్, బొంబాయి.

సెం. 9 సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయముగూర.
సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

సీసా 1-౩ 0-12-0

తామరలైలము

కబ్బి 1-౩ 0-6-0

వండ్లపొడి

కబ్బి 1-౩ 0-2-0

అమృతాంజనం డిస్క,

బొంబాయి - మదరాసు.

వనాపదివరస్వరిల్లా

క్రమీకరణ రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను హాగొట్టు
టయందు చేర్చుక గాంచినది. ధర 1-12-0
ఇండియా సిల్కోనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
పులితముగా పంపబడును. (3978)

విరానము పి. డి సాహెబ్

సెం 144 ఫనసనాడీ బొంబాయి.

ఇదే మంచినమయము

సీమకమలాల పుష్పరాగముల కెంపుల బం
గారునగలున్న వెల సరసముగాను పని సుద్ధ
ముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి.
కోటా మునిరత్నం కెట్టి అందు సన్న,
8018 217, వైశాఖపాద - మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

(వాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను అనేకమైన ఇత్యుతే మీద
ఒక ప్రతి "కామ శాస్త్రము" కుంపెదము.
త్వరకడుడు!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరింకనిగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాహ్మ, మదరాసు.

చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము
చక్కని పంపిణీ - రసాయన ప్రకరణము

చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము బలము నిచ్చును. కాన, శ్వాసకోశములలో మహావధము. స్వరధ్వనిమును బోగొట్టును. శ్వాసకోశములలో ఉండే రోగములను బోగొట్టి వాటికి బలమునిచ్చును. వ్యాధిగ్రస్తులను బోగొట్టి బలమునిచ్చును. వాతరక్తము (అసగా మోకాళ్ళ మీదను, మోకాళ్ళమీదను పుట్టినవచ్చులు, పొక్కులు) బోగొట్టును. (యంగళ)

చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము మూత్రములనుండి రోగములను బోగొట్టి, మూత్రమును శుభ్రపరుచును. చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము శుక్రములనుండి రోగములను బోగొట్టి ధాతువృద్ధిని గలిగించును. చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము క్షీణించినవారలకు పుష్టినిచ్చును. గాయముచేత కృశించినవారలకు బలము గలిగించును. కృద్ధులయొక్క ముసలితనమును బోగొట్టి నవ యౌవనము నిచ్చును. బాలరకు శరీరము పుష్టిని గలిగించును.

చ్యవన ప్రాశస్త్య లేహ్యము - రసాయనము.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు.

10 చులముల	వెల	రూ 1.
40 చులముల	వెల	రూ 8.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. యం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్
19 హార్నిస్ రోడ్డు మాంటూరోడ్డు మదరాసు.
శ్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

భూతభక్తి వ్యవస్థాపనములు

ఒక సంవత్సరమునకు వివరముగా జాతకము వ్రాయుటకు రూ. 2-8-0

సామాన్యజాతకమునకు జీవితచరిత్రము వివరముగా ముఖ్యాంశములతో వ్రాయుటకు 3-8-0

సంతానకళిత్ర, ఆయుర్దాయఖయిగు ధన ఋణవిషయములు వివరము ఒక భాగము వ్రాయుటకు 2-8-0

5 సంవత్సరముల జాతకము ద్వాదశభావములలోను జ్యోతిర్విశోధిని యను గ్రంథముచిత్రము 5-4-0

విశిష్టగ్రంథము 0-2-0

(పోస్టుకర్పణ యందుతో కలసియున్నది.)
(3123) వి. వి. ఆర్. శర్మ, కాకినాడ.

ముఖ్య గవనింపు.
1920 వ సం॥ ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, BOMBAY.

ఇప్పటికాలమునకు నమోదించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తమక గణనము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్త్ర పదార్థములన్నిటిలో జంగార వత్తకములు బహుముతిగా నిచ్చియున్నారు. పై కనిప విలాసమునకు వాగ్దానచో ధరలకట్టి వంతుచును.

జాండు వర్తస్యాజికర్
వర్తస్యా
జాండు వర్తస్యాజికర్ తయారుచేయువారు
(388) జాండు నెం 13.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రొడ్యుగు కంపెనీ,
సోల్ విజయ్, కాకినాడ.

ఆంధ్ర దేశ వారలు

ఈనెల 23వ తేదీ ఆదివారము లగాయతు ప్రతిఆదివారమును శుద్ధస్వదేశిసంత గుడివాడతాలూకా అంగలూరు గ్రామమును జరుగును.

కృష్ణ జిల్లా, నందిగామ తాలూకా వెనుగంచిప్రోలు గ్రామమున ది 11-10-21 తేదీన శ్రీ తిరుపతాంబ గ్రంథాలయము, స్థాపించ బడినది.

చిత్తూరుజిల్లా వేలంజేరిగ్రామమునది "శ్రీకృష్ణనిలయ పుస్తకభాండాగారమునకు" ఏబదిరూపాయల గ్రాంటును చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డువారిచ్చిరి.

కృష్ణజిల్లా గన్నవరంతాలూకాకిను ఆక్టింగుగుమాస్తాలు బ్రహ్మాండం నవసంహారము మాదిరాజు కోటిశ్వరరావు గూటాల సుబ్బారావు విశ్వనాథంవెంకటేశ్వరరావు సర్రాజులక్ష్మీ నారాయణగార్లు బెజవాడతాలూకా గుమాస్తాలు యిటీవల రాజీనామానిచ్చినట్లే వీరును తమపనులకు రాజీనామా యిచ్చి 21 తేదీలోగా విముక్తి గావించవలెనని గోరిరి. విముక్తి గావించని వో కచ్చేరికి 21 తేదీనుండి హాజరు కామనియు చెల్లిరి.

కొండపల్లి:—యీనెల, 8 వ తేదీన శ్రీయుత, అయ్య దేవర కాశేశ్వరరావు గారు మున్నగువారు బెజవాడనుండి మా గ్రామమునకు దయచేసి గాంధీచౌకులో స్వరాజ్యసంపాదనావ శక్యతను గూర్చియు, గాంధీజీతమును గూర్చియు, భిక్షాభిక్షను గూర్చియు, శ్రీహర్షపురిందూ, మహమ్మదీయలరాజుల సభ్యతనుగూర్చియు, శ్రీవారలు విభులముగా మృదుమధురవాక్కులతో సభ్యుల నానందాభినినోలలాడించిరి. తదుపరి విదేశవస్త్ర దహనము స్వల్పముగా జేయబడినది. స్వరాజ్యనిధికి షుమారు 700 రూపాయలు పంపుగా వసూలు కాబడినది.

యలకురు:—గుడివాడ తాలూకా యలకురు గ్రామమున ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, దేశభక్తులగు కోటగిరి కృష్ణారావు జమిందారుగార్ల శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థాన ప్రవేశ సందర్భమున యీ గ్రామ కార్యగమకమిటీ కార్యదర్శి యగు మల్లారామమూర్తి మూలూరి వెంకట్రామయ్య చాదరిగారు తమ త్యాగశీలమును వెల్లెచుచు 8-10-21 తేదీన తమ యింటనున్న విదేశవస్త్రములు, సుమారు మూడువందల రూపాయలు విలువగలవినుహామ్యునికి, జే, జే, ధ్యానముతో పరశురామ ప్రీతి గావించిరి. ఈ సందర్భమున గ్రామముననున్న మరికొందరు గూడా యథాశక్తి విదేశవస్త్రములను దహింపజేసిరి.

పాలపల్లి:—పాపట్లతాలూకా పాలపల్లి గ్రామంలో 8వ నెల 30 తేదీన, యావన్మందిస్త్రీలు, పురుషులు గాంధీ జన్మదినోత్సవముని టుటుమామూలముగా తెలిసికొని యదయము 6 గంటలవేళ స్నానముచేసి దేవతాదర్శనము చేసికొని శుద్ధస్వదేశి భద్రవస్త్రములు ధరించి శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి, శ్రీ సూర్యేశ్వర స్వామివారలనున్న, గాంధీ పటమునున్న, మేళతాళములతో భజనలతో నూరేగింపుచేసి జయప్రథముగా పండుగలుచేసికొని సాయంత్రం 3 గంటలనుండి శ్రీ వేణుగోపాల స్వామివారి ఆలయముముందర గొప్పసభగావించి ఆ సభలో బాగర్లమాడి సుబ్బయ్య, నంగినేని రామచంద్రుడు గార్లచే విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును, స్వదేశవస్త్రధారణము, కల్లు సారాయి నిషేధించుటయు, పంచాయితీకోర్టులను స్థాపించుట ఉత్తమమనియు, అవసరమనియు మొదలగు సంగతులు పునఃశించగా జనులు యావన్మంది విని దృవాయనందభరితులయి, యీ రోజునుండి, తమక స్వదేశవస్త్రములను ధరించుమనిన్ని, విదేశవస్త్రములను బహిష్కరించుదమనిన్ని యికమందు ఎన్నటికి విదేశవస్త్రములను ధరించమనిన్ని గ్రామ పంచాయితీకోర్టు వారు చేసిన తీర్మానంపరకారంతగాదాలు నివర్తిచేసుకుంటామనిన్ని. శపథముచేసుకొని సుమారు ఒకబందెను విదేశవస్త్రములను దహనముచేసినారు. అంతట పంచాయితీకోర్టు స్థాపించినారు. ఆ సమయమునందే నాలుగుకేసులు దాఖలయినవి.

తిరుపతి పురం: 8 తేదీన శ్రీ సూరంపూడి వేంకట హను మాన్యగారున్న శ్రీ మునుకొట్ల పురుషోత్తమగారున్న మా గ్రామంవచ్చి ప్రతియంట ప్రబోధము గలుగజేసి విదేశవస్త్ర దహనముయొక్క ఆవశ్యకత, రాట్ట ప్రవేశమును గూర్చియు తెలియపరచి విదేశవస్త్రములను సుమారు నూరు, నూటేబది రూపాయలు విలువగల విదేశవస్త్రములను శ్రీరాములవారి కోవెలయెదుట దహనము కావించిరి.

ఆంధ్రపత్రిక చందా నిర్వాహకులు

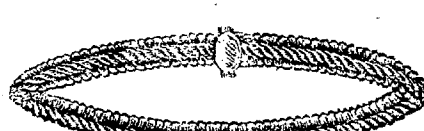
దినపత్రిక సంవత్సర	చందా రూ	24	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	12	0	0
మూడుమాసములు	"	6	4	0
మాసమునకు	"	2	2	0
వారపత్రిక సంవత్సరము 1-కి	"	4	0	0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు వంతుబడినది				

సంవత్సరాది సంచిక

దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	1	0	0
దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువ చందాదారులకు	1	4	0
వారపత్రిక చందాదారులకు	...	1	4
ఇతరులకు	...	2	0

ప్రస్తుతము పోస్టుల రూబ్బు ప్రకారము 0—2—0 రిజిస్టరు చార్జి అధిక మగుచున్నది. మీరే ముందుగా మనె యార్డరు పంపిన ఈ ఖర్చు తగ్గును. పి.పి. లు పంపినచో సామ్మూ మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

బంగారు గట్టిగొలుసులు

గవరనుబంగారుతో నిండానాణ్యముగా తయారుచేసిన చేతి గట్టిగొలుసులు జత 1-కి తూనిక మూడు సకరాలు మొదలు 10 సకరాల వరకు కూడ యుండును. కూలి జత 1-కి రూ 12-0-0. ఇదేమూలా యిడే తూకములలో బోలు గొలుసులు కావలసి నా తయారుచేసెదము. కూలి జత 1-కి 12-0-0.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్కు,
పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

మలయి చందనము.
గనేరి మూ అను నెగరోగమునకు మోతారము. శభ్యములేదు. పిడికారితో పనిలేదు. ఎటువైపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కనుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షధము. డబ్బీ 1-కి నెల 2-4-0

1 చందినీ (చులయచందనమున కనుసానము) డబ్బీ 3-0-0
1251 **ఋతుశోధక**
ఋతుశూల మున్నగు గర్భాశయ రోగములను బోగొట్టి సంతానము వౌసంగు చింతామణి. డబ్బీ 2-0-0

వీ యూషము
కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచినీరుగాన. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బీ 0-12-9

గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

తెనుగు
సివిల్ ప్రాక్టికల్ కోడ్ రూ 5
క్రిమినల్ ప్రాక్టికల్ కోడ్ 6
Chitale's Indian Digest
1909-1921; 4 Volumes Rs. 35
విక్టోరియా డిపో,
మైలాపూరు, మద్రాసు.

నిర్ణయముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని శ్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హార్నిస్ రోడ్, మాంటూరోడ్ - మదరాసు.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన.

వ. భీ. క. వెం. రా. భ. న. వె. ఆ. ఆ. హ. దా. రా. క. వా. భే. బు. భా. పి. రా. బు. కా. మ. భ. న. వి. వె. ఆ. నూ. వేం. చ. పా. సు. దో. వెం. గు. దే. సు. బ. సు. పా. ఈ. సు. శ్రీ. పో. వె. గా. సు. భా. పీ. (ఆదానికగా ప్రకటించవలెను) చి. ల. త. వెం. త. వె. సు. సి. వెం. రం. పి. వా. ఆ. శే. పి. ల. క. సుం. రా. స. రా. అ. చా. పు. గో. రె. బ్రం. న. తూ. మ. రె. మో. వే. గో. ఆర్. కృ. ఆ. యే. ల. నా. మ. వెం. కృ. బు. వెం. రా. కుం. పి. త. కా. ని. ఈ ప్రకటించబడును ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

ప్రకటన

పశ్చిమగోదావరిజిల్లాజాతీయ సంఘసభ 20-10-21 తేదీ గురువారంనాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు నరసాపురంలో సమావేశమగును. జిల్లాసంఘసభ్యులందరూ తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు. ఆలోచించవలసిన విషయములు:—

1. కాశీయైన క్రొత్తస్థానములకు జిల్లాసంఘసభ్యుల నెన్నుకొనుట 2. కార్యనిర్వాహకవర్గములో ఖాళీయైన స్థానములకు క్రొత్తవారిని యెన్నుకొనుట 3. భీమవంతులూకాలో వసూలైన ప్రత్యేకస్వరాజ్యనిధినుండి భీమవంతులూకాలో ఇయ్యవలసినభాగమును నిర్ధారణచేయుట 4. తాలూకా సంఘములు గమనించవలసిన ముఖ్యనిబంధనలు 5. ప్రచారకులకు సంబంధించిన నిబంధనలు 6. జిల్లాకార్యనిర్వాహకసభనుగూర్చి యోజించుట. 7. రాష్ట్రసంఘమునుండి ధనమును గోరుచు దరఖాస్తులు పెట్టుట. 8. జిల్లాసంఘముగూర్చి వేతనమును హెచ్చించుట 9. మట్లపాలెంతూరకేసు విషయములో లోగడ చేసిన తీర్మానమును తిరిగి యోజించుట 10- ఆదిమాండ్ల కొరకు నిలుపువల చేసి యుంచినరెండు స్థానములకు రాష్ట్ర సంఘసభ్యుల నెన్నుకొనుట 11. జిల్లాతాలూకాసంఘములకు తిరిగి క్రొత్త యెన్నికలను జరుపుటనుగూర్చి యోజించుట 12. ఆనందమైక యితర ముఖ్య విషయములు.

దండ్రు నారాయణరాజు

కార్యదర్శి

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాజాతీయసంఘము, ఏలూరు.

దత్తమండలములు-యోమనివారణ

రు 25,000 లు.

అఖిలభారతసంఘమువారు దత్తమండలములలో ట్రామని వారకార్యము రు 25,000 లు మంజూరుచేసినారు. ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘమువారి కళమున రు 10,000 లు ఇచ్చినారు. ద్రవ్యము వ్యయముచేసి సరియగు లెక్కలతోకూడ కార్యనివేదికపంపినచో మిగతర రు 15,000 లు ఇచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. ఇదియుగాక గాంధీచిహ్నుడు ఇటీవల పర్యటనము చేయుటలో ట్రామనివారకార్యమునందు కొంతద్రవ్యమును పోగుచేసిపోయి. మద్రాసులో మ-రా-శ్రీ, గూడూరు రామచంద్రరావుగారి కృషిచే ఏర్పడిన సంఘమువారును కొంత ద్రవ్యము చేర్చినారు, ఇదివరలో జరిగిన పనికూడ నమూనూచేయుట తప్పకగాదు. గుత్తిలో ఆసక్తికావలయు మొక్కటి యేపటి ట్రామనివారకార్యపాపములు చాలకాలముగా చేయుచున్నది. ఈసంఘమువారును కొలదిగా రాట్నములు పెట్టింది పనిచేయుచున్నారు. 20 రాట్నములుమాత్రము గుత్తిలో ఈసంఘమువారి యాధీనము నకలవు. మరి గూడూరు రామచంద్రరావుగారు కన్నులుజిల్లాలో కొన్నిప్రాంతములందుగల కలవుకష్టములను చూచి హృదయము నీరై నాగలాపురమున 10000రాట్నములు పెట్టివారని తెలియుచున్నది దత్తమండలములలోని కార్యక్రమసంఘములను పనిచేయుట వాయకులును ఇంకను తగినయోచనలు చేయక యుండుట ధర్మలోపమగును.

- (1) దత్తమండలములయందు ఏయేప్రాంతములలో ట్రామము దుర్బలై యున్నది.
- (2) రమారమిగా ఎందరు జనము ట్రామపిడికులయి యున్నారు.
- (3) వీరిలో ఎందరకు ఇదివరలో ఇతరవిధములైన సహాయ మగుచున్నది.
- (4) ఆసహాయము యొక్క స్వభావమెట్టిది?
- ఇందులో శ్రీతెందరు, పురుషులెందరు 12 సంవత్సరములకు లోబడిన పనివారెందరు? వడకుటకు సిద్ధముగా నున్న వారెందరు? శేతపని తెలిసిన వారెందరు?

- (5) ఆయాప్రాంతములలో రాట్నముమీద వడకుట, శేతనేయట, ఇదివరలో సామాన్యముగా కలవా?
- (6) ఎన్ని గ్రామములకు సంరక్షణ కావలసిన ఆగ్రామములలో ఇదివర కెన్నిరాట్నములు పనిచేయుచున్నవి? ఎన్ని మగ్గములు పనిచేయు చున్నవి?
- (7) ఆదరువు లేక అనగా ప్రతిలేకయో యితరానుభూతులములేకయో ఎన్నిరాట్నము లెన్ని మగ్గములు నిలిచిపోయి యున్నవి?
- (8) ఇంతేకాక ఇదివరకు సహాయమే ఎరుగనివారు ఎందరు వడకలవారు నేయలవారు ట్రామబాధితులలో నవిన ముగారాట్నములు మగ్గములు ఇచ్చియెడల పనికిరాగలరు?
- (9) ప్రాంతములో ఈ పనికంతయు దీక్షపట్టి దిగి నిలిచి ద్రవ్యమునకు జవాబుదారి వహించి పనిచేయగలముఖ్యులు, సంఘములు ఎవరుకలరు?
- (10) రాట్నములు, మగ్గములు ఆయా ప్రాంతములలోనే చేయవలసినా? అయిన నెల వేయవలసినా?
- (11) దూది అప్రాంతముండే దొరకునా? బయటినుండి తెప్పించవలసియుండునా? ఆ ప్రాంతమున దొరకునెడల ఏయే బాతులు దొరకును, వెల లెట్లున్నవి?
- (12) ఒక్కొక్కప్రాంతమున నెన్ని రాట్నములు, మగ్గములు, ట్రామనివారకార్యము పెట్టవచ్చును?
- (13) ఒక్కొక్కరాట్నము, మగ్గమున దినమున కేమాత్రము పని జగును?
- (14) ఆప్రాంతములో పెట్టుమగ్గము రాట్నములకు దినవ్యయ మేమి కావచ్చును?
- (15) సిద్ధమైన వస్తువులను స్థానికముగా అమ్మకగునా?
- (16) ప్రతిది నాదాయము ఏమి కాగలదు?
- (17) ఎన్ని దినముల వ్యయము మూలధనముగా పెట్టుకొని పని ప్రారంభింపవచ్చును. మొత్త మెంతయగును?
- (18) పని నిర్వహింపవలసిన వారందరూ గౌరవోహ్య గులెయుండురా? వారికి జీతము లీయవలెనా? అట్టియవలసిన మొత్తమెంత కాగలదు?
- ఒక్కొక్క ప్రాంతములవారును కొంతకృషిచేసి యీ యాలోచనలు చక్కగా చేసికొని ఒకచో సమావేశమైయెడల నిజముగా దత్తమండలములలో ఏనాటికిని ట్రామము రాకుండచేయుటకు బీజము నాటివారగుదురు. అందుచేత ఆలస్యముచేయక శ్రమయనక సహోదరులు తమప్రాంతములలో గ్రామగ్రామమునకు ఇంటింటికి పోయి తగిన లెక్కలుచేసికొని ఈపనియందు సహాయపడుదురు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. రాట్నపునులపని ఆనూలునేతపని పంచముల సామ్యకావున ఈ ఆలోచనలు చేయువా రందరు వారు నిదసింపి ప్రాంతములు ఇండ్లు తప్పక దర్శించి పనిచేయవలగును.
- గా హరిసర్వోత్తమరావు,
- ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘ కార్యదర్శి.

రామత్తీర్థం:— నూ గ్రామములో గత నెలవైపున నెల 30 తేదీని శ్రీగాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవము జరిపి ఆదితముననే జాతీయపాఠశాల నొకదానిని స్థాపించుటకు తగువారందరును నిర్ణయించి యీనెల 11 తేదీ విజయదశమినాడునై పాఠశాలను ప్రారంభింప జేసిరి. ఈపాఠశాలకు శ్రీరామత్తీర్థం అయ్యగార్లంగారు దయతో కవాటోద్ఘాటనోత్సవమును జరిపిరి.

పోస్టు:— ఈ గ్రామముందు 1-10-21 (అమావాస్య) రోజున హిందూమతబోధకులగు శ్రీమద్రామకృష్ణమహాశాస్త్రి పండితుల వారి యజ్ఞానుసారము పాఠశాలము అమృతస్థానముతో జరుపబడెను. నాటిసాయంకాలము 5 గంటలకు గౌరవనీయులగు శేషప్పిళ్ళగారి యధ్యక్షతక్రింద ఈ గ్రామవాస్తవ్యులగు వెంకటసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు మద్యపానవిషేధమును గూర్చియు, విదేశీవస్త్రబహిష్కారమును గురించియు, స్వదేశీవస్త్రధారణను గూర్చియు, అతివిప్రులముగ నుపన్యసించి ప్రతియింట నొక రాట్నము పెట్టుకొని ఆరాటములో నూలునడుక సభ్యసంపదలె పని నొక్క వక్కాణించిరి.

అనంత:— విజయదశమి పండుగదినమున విదేశీవస్త్రదహనముగావించు నుద్దేశముతో మహాత్ముని ఛాయాపటము, రాట్నము నొక కలకుమునై నుంచి స్వరాజ్యభజనలు చేయుచు ప్రతియింటి కీ విదేశీవస్త్రములను పోగుజేసితిమి. సాయంకాల మారుగంటలకు శ్రీరామాలయమునంద నొక బహిష్కారసభ జరిగెను. అందు విశాఖ పట్టణ వాస్తవ్యులయిన ప్రయాగ శత్రునారాయణ గారు జనరంజకముగ నుపన్యసించిరి. సభాసంతరమున నుమారు రు 400-0-0 ల విలువ గలిగిన విదేశీవస్త్రములు దహనము గావించబడినవి.

32 వ జాతీయమహాసభ

అహమ్మదాబాదు

ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లు

ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రేక్షకులవిషయమై యీక్రింది విధమున ప్రకటించియున్నారు.

1. ప్రేక్షకులసంఖ్య 3000 మాత్రమే పని నిర్ణయింపబడినది. ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రేక్షకులను పేరుపేరుతరగతులుగా విభజించియున్నారు. ఆయాతరగతుల ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లు కిమ్మతు లీవిధముగ నుండును.

మొదటతరగతి	రు 5000
రెండవ ,,	,, 1000
మూడవ ,,	,, 500
నాల్గవ ,,	,, 100
ఐదవ ,,	,, 50/ గుజరాతు రాష్ట్ర

వాస్తవ్యులకు

25/ గుజరాతు కాక

యితర రాష్ట్రమునందువారికి

గుజరాతు, కచ్చి, కతియవారులొని స్వదేశీసంస్థానములు గుజరాతు రాష్ట్రభాగములుగ పరిగణింపబడును.

శ్రీ ప్రేక్షకులకును వైవిధ్యముగనే టిక్కెట్లు యియ్యబడును. కాని వారికి ప్రత్యేకస్థలము ఏర్పాటు చేయబడును.

గుజరాతు రాష్ట్రవాసులు తక్కిన రాష్ట్రవాసుల కన్న స్వల్ప రుసుమును చెల్లించి ఆహ్వానసంఘమునందు చేరుట కవకాశముండుటచే ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లు వారి కిరుల కన్న నెక్కుడు కిమ్మతు వేయబడెను. ఇందువలన ప్రేక్షకు టిక్కెట్లు ఇతరరాష్ట్రములవారికి యెక్కువ సులభముగ దొరకగల పని నమ్ముచున్నాము.

ప్రస్తుతము ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లకు పేరులు నమోదు చేయుచున్నాము. దరఖాస్తులు వచ్చిన వరుసప్రకారము టిక్కెట్లు అమ్మబడును. 3000 టిక్కెట్లను అమ్మక మైన వెంటనే పేర్ల నమోదు చేయుట ఆపివేయబడును. పేరు నమోదు చేయించుకొనినవారు టిక్కెట్లుకొనుట కిష్టపడనిచో అట్టివారి తరువాత పేరు నమోదైన వారికి టిక్కెట్లు అమ్మబడును.

ఏయే తరగతి టిక్కెట్లు యెన్ని అమ్మవలయునో ఆహ్వానసంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు త్వరలో తీర్మానించెదరు.

ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లు తరగతులను కిమ్మతులును నిర్ధారణ చేయబడెనది. కావున ఆహ్వానసంఘములో చేరదలచినవారు వెంటనే అందు చేరవలయును. ఆలసింపినచో ఆకాభంగము కలుగవచ్చును.

ఆహ్వానసంఘమునందు చేరుటకు రుసుము.

(1) గుజరాతు రాష్ట్రవాసులకు

గుజరాతునందలి ఏకాంశము సంఘమునందైనను సభ్యుడైనచో రూ 25/.

అట్లు సభ్యుడు కానిచో రూ 50/.

(2) ఇతరరాష్ట్రవాసులకు రూ 100/.

ప్రేక్షకు టిక్కెట్లకుగాను పేరులు నమోదు చేయుటకును, ఆహ్వాన సంఘసభ్యత్వదరఖాస్తు నమూనాలకును, “సాధారణ కార్యదర్శి 32 వ జాతీయమహాసభ అహమ్మదాబాదు” అవి వ్రాయవలెను. దరఖాస్తుదారులు ప్రత్యుత్తరము నిమిత్తము పోస్టుబిళ్లలు పంపవలెను.

కోలవెన్ను, రామకృష్ణరాయ.

ప్రచురణ కాఖోద్యోగి.

తునికిపాడు:— శ్రీ గంపలగూడెము మహారాజాగారు ప్రజాసౌఖ్యమునే తమ సౌఖ్యముగ భావించి ప్రతిగ్రామమునకును స్వయముగ విచ్చేసి తమ సహజగౌరవోపన్యాసములచే తిరువూరు తాలూకాయందు దంతిలను అసహాయోద్యమప్రబోధమును గావించిరి. వారిచే ప్రబోధితులమైన మా పురమునందలి యువకులము కొందరును యువజనసంఘమును స్థాపించి మా గ్రామమునం దింటిలను రాట్నములను నెలకొల్పినట్లును, ఎల్లరును స్వదేశీవస్త్రములనే ధరించునట్లును, నిమ్మబాతులలో సహిత మూల్యముగ మద్యపానమును వినిర్ణయించునట్లును, నియమముల నేర్పజుచికొని పనిచేసి చాలవరకు కృతార్థులమైతిమి. మాకొరకవార్షికములు పాటుపడుచున్న శ్రీ మహారాజాగారి రిఫర్మేషన్యాయముగ దొరతనమువారిచే చెజసాలకంపబడినను వార్తను వినుటతోడనే యువజనసంఘసభ్యులమగు మేమెల్లరమును ద్విగుణి కృతోత్సాహులమై మాపురమునందే కాక చుట్టుపట్లనున్న గ్రామములలో సహితము ప్రచారమును జేయుటకు బద్ధకంకణులమై యున్నాము.

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 18 వ తేది

మంగళవారము

స్వరాజ్యము:
స్వయంకృషి

క విరవీంద్రుడు మాడరకొల్లపాత్రలో ప్రచురించిన వ్యాసమును, గాంధీమహాత్ముడు యంగు ఇండియాపత్రికలో అందల కీర్తిన ప్రత్యుత్తరమును చదివినవారలకు ఉభయుల దృష్టిపథములును గోచరింపగలవు. ఉభయులను సత్యమునే ఉపాసించు చున్నారు. ప్రపంచాభ్యుదయమును ఉభయులను కోరుచున్నారు. ఒక్కొక్క కాలమున కొక్కొక్క సందేశ మవసరమగుచుండును. ఆ సందేశము ప్రజల హితుల కమృతమువలె సాకును. దాని నవలంబించిన తాము తరింపగల మని వారికి దోచును. దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి వెలువడిన సందేశము, సత్వరముగ వ్యాపించును. ప్రజలమనము లట్టి సందేశము ననుసరించుట కంటకు పూర్వమే సంసిద్ధమైయుండును. ఆ సంసిద్ధత బహిరంగముగ కనుపించవచ్చును, కనుపించక బోవచ్చును. ప్రవృత్తిమార్గము ననుసరించుట కెటులయవసరమని దోచునో, నివృత్తిమార్గము ననుసరించుటకు గూడ నట్టియవసరము గలదని, ఒక్కొక్క మారు దోచును. నివృత్తిమార్గ మనన శూన్యపథము గాదు. నివృత్తి యనన కర్మవిసర్జనము గాదు. కర్మవిముఖతయు గాదు. నివృత్తి వైరాగ్యసాధనము. బుద్ధి తననుండి మరలి కేవల జాహ్నవస్తువులపై నాధారపడి యుండునపుడు, మానవుడు స్వతంత్రతక్తిని కోల్పోవును. ఆత్మవిశ్వాసము ఆతనిని విడనాడును. పరాశ్రయభావము ఆతని చేపట్టును. ఇట్టి స్థితిలో నాతడే కర్మ నాచరించినను, కరులకొరకు చేయుచున్నటుల భావించును. కరుల యాజ్ఞకు బద్ధుడైనటుల తలచును. ఆతని యాత్మకు సంతృప్తి లేదు. వ్యక్తులకువలె జాతులకుగూడ నిట్టిస్థితి సంభవించినపుడు, వానికి జడత్వము సిద్ధించును. మాయామోహ మావరించియుండును. ఈస్థితిలో, స్వయంవ్యక్తతను గ్రహించి, ఆత్మోపలబ్ధి గాంచవలెననిన, ప్రవృత్తిమార్గమునకన్న నివృత్తిమార్గమే ఎక్కుడు లాభకరమగును. ప్రవృత్తిమార్గమువలన మోహము సులభముగ విడిపోవదు. జ్ఞానరహిత మగు కర్మవలన, అజ్ఞానాంధకారము మరింత దట్టమగును.

హిందూదేశ మట్టి యంధకారమున బెనగి కొనుచుండ, గాంధీమహాత్ముడు నివృత్తిమార్గమును బోధించెను. మీదృష్టిని వెలుపలినుండి మరలించి లోపలికి ద్రిప్పుకొనుడని ప్రజలకు పదేశించెను. దృష్టిని వెలుపలికి ప్రసరింపజేయుట యావశ్యకమే. కాని అంతర్జ్యోతిని మరచి వెలుపలనే ప్రాకులాడుటచే మానవుడు తనను దామరచి, మృగప్రాయుడగును. అట్టితరి వాడెంత యలంకరించికొనినను, వేసముల నెన్నిటిని ధరించినను, ఆడంబర మెంతజేసినను, లాభముండదు. అవియన్నియు అతుకులబోలియుండునుగాని, సహ

జాలంకారములుగ నుండవు. హిందూదేశ మంతకు మున్ను తనను దామరచినది. ఇతరులకజ్జ చేరినది. ఇతరుల వస్తువాహనముల నెరుపుచెప్పుకొనుచున్నది. ప్రపంచములో నందుచే నగుబాట్లకు లోనయి, కీర్తిశారవముల గోల్పోయినది. ప్రజలమనముల కీయపక్షి గోచరింప మొదలిడెను. ఎరువుసామ్యులవలన తమకు సౌందర్యము గలుగదని, వారు గ్రహింపగలిగిరి. తనను విడిచి దేశము ఒకట బాగును చక్కబరుపజాలదని, వారు కనుగొనిరి. తనబాగు స్వరాజ్యసంపాదనమువలననే చేకూరునని, లోకమాన్య తిలకు మహాశయుడు దేశమునకు అనవరతము బోధించెను. దాదాభాయి నారోజి స్వరాజ్యమంత్రము నుపదేశించెను. స్వరాజ్యవశ్యకతను ప్రజలు గ్రహించుట కెటులు? వారి నావరించిన భ్రమ విడుటెటులు? ఇందులకు నివృత్తిసాధనమే మేలని గాంధీమహాత్ముడు ఎలుగెత్తి చాటెను. మహాత్ముని సందేశమును గ్రహించుటకు దేశమానసము సంసిద్ధముగ నుండెను. కలకత్తా కాంగ్రెసు సభలో వెనుక ప్రతిపాదించబడిన, స్వదేశీ, జాతీయవిద్య, స్వరాజ్యతీర్మానములు భావములు క్రమక్రమముగ దేశమున వ్యాపించి, ప్రజల మనములలో స్వయంతక్షిప్తిహంతురములను నాటెను. గాంధీమహాత్ముని సందేశము మూలమున, ఆ యంతురములు మొలకెత్తెను. పాంచాళ, మహామృదీయాది ప్రశ్నలు దేశమును కలవరపెట్టుచున్న సమయమున నిరాకరణసాధనము దైవాదేశమువలె గన్పట్టి, నూతనోత్తేజము గలిగించెను.

ప్రజ లీమార్గము నవలంబించుట మూఢభక్తిచే గాదు. హేతుజ్ఞానములేక గాదు. గాంధీమహాత్ముడు పదేశించిన సాధనప్రాశస్త్యముచే నాతనియెడల ప్రజలకు గురి కుదిరెనుగాని, కేవల వ్యక్తిమాహాత్మ్యమువలన గానరదు. ప్రజాసామాన్యమునకును, హేతుజ్ఞానమును వివక్షణతక్తియు కలదని ఎంచుట యవసరము. అవి వికసించుటచేతనే, వారు స్వరాజ్యవశ్యకతను గ్రహించిరి. నిరాకరణమార్గము ప్రజలదృష్టి నొకవంక కేమరల్పినను నిర్మాణావసరమును జూపకబోలేదు. రాజములను నెలకొల్పి స్వదేశప్రతిష్ఠను కొనసాగింపవలయుననిబోధించెను. విదేశవస్తుబహిష్కారము వ్యతిరేకపథ మయినను స్వదేశప్రతిష్ఠ నిర్మాణమునకు దారిజూపుచున్నది. ఇటులనే విజాతీయవిద్యను బహిష్కరింపుడని పలికినను, జాతీయవిద్యను కొనసాగింపుడని హెచ్చరించెను. న్యాయస్థానములను బహిష్కరింపుడని కోరినను, పంచాయతులను స్థాపింపుడని కోరెను. వ్యతిరేకపథములో నిర్మాణముగూడ నిమిడియున్నదని ప్రజలు గ్రహించిరి. అందుచే దీనివీలువను వారు గ్రహించగలిగిరి. స్వీయలాభమును దేశలాభమునకుగూడ ఇందువలన చేకూరు నని తలచి, వారు ఉత్సాహపూరితులయిరి. స్వయంకృషి, స్వతక్షిని గ్రహించుట స్వాతంత్ర్యమునకు చిహ్నము. ప్రజలలో నిపుడు గనుపించుచున్న యమితోత్సాహము, వారి స్వరాజ్యసక్తికి నిదర్శనము. గాంధీమహాత్ముడొకవేళ నిరంకుశముగ బ్రవర్తించినట్లుల, ముహూర్తకాల మంగీకరించినను, ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యభావము పెరిగినకొలదియు, వారానింకుశత్వమును పాటింపక తమంతట తామే వ్యవహారములను కొనసాగింపకబోరు. గాంధీమహాత్ముడు సంపాదించిన యఖండ శారవమునకు వారు చూసిన ఫలప్రదమగు మార్గమేమూలకారణమని గ్రహించుట భావ్యము. ఆత్మప్రబోధమునకును, ధర్మావలంబనమునకును, ప్రపంచో

ద్ధరణమునకును, హృదయనైర్మల్యమునకును, ఈ సాధనయనుకూలముగనున్నటుల దేశము భావించుచున్నది.

ధర్మబద్ధ మగు జాతీయప్రబోధము మానవాభ్యుదయమునకు ప్రతిబంధకము గాజాలదు. యూరపుఖండమున రవీంద్రుడు గనుగొనిన జాతీయస్వార్థపరత్వము, హిందూదేశమున లేదు. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల, భారతజాతీయత వినాశకం మగునది గాదు. అన్యసభ్యతలను తొలగజేయుట లేదు. వానియన్నిటికిని ఉచితస్థానము నెసగుచున్నది. ఇయ్యది, ఆధ్యాత్మికముగాన, మానవశ్రేయమును పెంపొందించును. పలువిధ మతములును, యీ దేశమున వ్యాపించి, సంఘర్షణ కెడము లేక వర్ధిల్లుచున్నవి. పలువిధ సభ్యతలను, పలువిధ నాగరికములును, పోరాటముల కెడమియ్యక, వృద్ధిజెందుచున్నవి. వేదాంతమతము, మతసహనమును పెంపొందించినది. హిందూదేశమున, వృద్ధి నెంచుచున్న జాతీయత, ప్రపంచాభ్యుదయమునకు భంగకరముగ పరిణమింపక, తదనుకూలముగ బనికవచ్చుచున్నది. కుర్రపిల్లవైషమ్యమునకు మార్గముజూపుచున్న ఐరోపాఖండపు జాతీయతను చక్కబెట్టుటకు, హిందూదేశమే చాలియుండును. హిందూదేశపు ఆముష్మికసందేశమునకు, ప్రపంచ మెదురుజూచుచున్నదనిన, అతిశయోక్తి గానరదు. భారతభూమి తన విభుక్తధర్మమును నెరవేర్చుటకు ముందు, తన శక్తిని తాను గ్రహింపవలెను. దేశము తనవిధిని నిర్వహించుటకు, స్వరాజ్య మావశ్యకమనియు, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు స్వయంకృషి సాధన మనియు, గాంధీమహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. గాంధీమహాత్ముడు లోకకళ్యాణమును మరచి, భారతవర్షమున స్వార్థపరత్వమును పురికొల్పుటలేదు. లోకకళ్యాణమునకు బనికివచ్చునటుల, భారతవర్షశక్తిని మేల్కొల్పుటకే ఆతడు సంతోషము పాలుపడుచున్నాడు. తక్షణప్రతిక్రియపై చిత్తమును నిలుపుటచే, గాంధీమహాత్ముని యుద్యమమునందు దూరాదర్శము కొందరికు గనుపింపకబోవచ్చును. కాని, నెమ్మదిగ నాలోచించిన, విశాలాశయము పరిస్థులము గాకబోదు.

ఒక్కొక్క సమయమున కొక్కొక్క మహామహుని యుపదేశము అమృతోపమానమగును. కాలపరిస్థితుల ననుసరించి, సాధనలను మారుచుండును. ఉపదేశకులకు భగవదనుగ్రహము కలుగుచుండును. వారి సంబోధనము దేశమునందమితోత్సాహము గలిగించును. వారు దేశసంరక్షకులుగ నెంచబడుదురు. ప్రజలట్టివారిని శౌరవించుట సహజము. అంతమాత్రమున, ప్రజలు తమజ్ఞానశక్తిని కోల్పోయి రని, తలంపరాదు. ప్రజీచ్ఛయు, మహాత్ముల సంకల్పమును మిళితమగునపుడు, కార్యోత్సాహము వెల్లివిరియును. జ్ఞానమును భక్తియు కలసిపోవును. అట్టిస్థితి ఇప్పుడు తలస్థించినది, రవీంద్రుడు గ్రహించుట భావ్యము. రవీంద్రుని సందేశమునకు గూడ, ప్రస్తుతసమయమున స్థానము లేకబోలేదు. రవీంద్రుడు, సృష్టిశక్తిని దేశమున మేల్కొల్పవలయు నని కోరుచున్నాడు. హిందూదేశము తనసాధనములపై ననే నిలువబడవలెననియు, పరాశ్రయభావమును విడవలయుననియు కోరుచున్నాడు. రాజకీయశక్తియేగాక, పలువిధశక్తులును వికసించి, సంపూర్ణజీవితమునకు మార్గము జూపవలయునని, ఆశించుచున్నాడు. స్వరాజ్యముకొరకయినను సంకుచితపథము ద్రోక్కవలదని హెచ్చరించుచున్నాడు.

భావదాస్యమునకు చోటియక, లోకకళ్యాణమునకు ప్రతిబంధకముల గలిగింపక, తనదేశము మెలగవలయు నని రవీంద్రుని ఆశయము. గతానుగతి కులవలె సంధ్య ప్రాయమై సంచరింపక, ప్రజలు తమ హేతుజ్ఞానమునకు ఉన్నతస్థానము మెలగవలయునని, వారు అభిలషించుచున్నారు. రవీంద్రుని హేచ్చరికను గాంధీమహాత్ముడు స్వీకరించుచున్నాడు. తనను అంధశ్రావ్యముగ ననుసరింపక, ప్రజలు తమబుద్ధి నుపయోగించి మంచిచెడుగుల నరయవలయునని, గాంధీమహాత్ముడు హేచ్చరించెను. ప్రజలును తమ స్వతంత్రబుద్ధి నుపయోగించుచున్నారనుటకు నిదర్శనములు గలవు.

స్వరాజ్యోద్యమము ప్రజలలోనికి బ్రాకినది. దానిని కొనసాగింప ప్రజలు బద్ధకంకణులై యున్నారు. స్వరాజ్యవశ్యకత వారికి హృద్గతమయినది. నాయకులు నిర్బంధమున నున్నను, ప్రజలు ధర్మమార్గమును విడక స్వరాజ్యము బడయుటకు తమ యావచ్ఛక్తిని వినియోగించెదరనుటకు సందియము లేదు. అందుచే గాంధీని రవీంద్రునిని ఈవిషయమై భేదాభిప్రాయ మంతగ గనుపింపదు. కాని, నిజభేదము రవీంద్రుడు వ్రాసిన యీక్రింది వాక్యములలో గనుపించుచున్నది. "స్వరాజ్య నిర్మాణశాస్త్రమును, రచనయు, విస్తారమయినవి. దానిదోవలు చాటుట కష్టము. ఇందులకు చాల కాలము బట్టును. దీనికి ఆశయు, భావూత్కర్షణయు నుండవలయును. వీనితో బాటు, యోచనయు, శతనము, ఆవశ్యకము. ఇందునిమిత్తము ఆర్థికవేత్త ఆలోచింపవలెను. నేర్పరి పాటు కడవలయును. విద్వాంసుడు బోధింపవలెను. రాజనీతి కోవిదుడు మార్గ మేర్పరువలయును. దేశమానసము, అన్నిదిక్కులను కృషి సలువవలయును. అన్నిటికన్నను, దేశమందంతటను, ఘరిశీలస్వభావము క్షీణింపకుండ నుండవలయును. బహిరంగముగ గాని, రహస్యముగగాని బలవంతపెట్టి దేశమానసమును పిరికిగగాని, నిర్భయముగగాని, గావింపగూడదు." స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు బూర్వము దేశమన్నిదిక్కులను పాటుబడుట యవసరమనియు స్వరాజ్యసిద్ధికి కాలము వట్టుననియు, ఇందుకు వివిధశక్తులును విస్తరించినగాని లాభము లేదనియు, రవీంద్రుడు తలచుచున్నట్లు విదితము. స్వరాజ్యసిద్ధికి భావదాస్యము వదలిపోవుట ముఖ్యవసరమని దేశము అపేక్షించుచున్నది. ఇందుకు ప్రజల స్వతంత్రత విజృంభించుట యవశ్యకము. స్వదేశ ప్రతీక్ష స్వతంత్రత విజృంభింపజేయుటకు, తోడ్పడును. తమపై తామాధారపడియుండుటకు ప్రజలు నేర్చికొందురు. ఇటులనే ప్రజాశక్తిని విజృంభింపజేసే మరొకని కార్యములకు ప్రజలు గడంగి ఆత్మశక్తిని గ్రహించుచున్నారు. భారతీయులు ఆత్మశక్తిని గ్రహించిన పిమ్మట, స్వరాజ్యసిద్ధిని బడయగల్గుదురని తలంచి, గాంధీమహాత్ముడు విశ్వాసపూరితుడై యున్నాడు. ప్రజలతోబలబడి గాంచినపిమ్మట, వారి మనోరథసిద్ధి నెవరును నాటంకపరుపజాలరు. ప్రపంచచారిత్ర మిందుకు సాక్ష్యముగ నున్నది. స్వరాజ్యనిర్మాణము, స్వరాజ్యసిద్ధికి బిమ్మట జరుగుచుండును. ప్రపంచములో నేదేశమునందును స్వరాజ్యనిర్మాణము పూర్తి గాలేదని రవీంద్రుడే తన వ్యాసమునందు సూచించియుండెను. హిందూదేశమునందును, స్వరాజ్యనిర్మాణము, ప్రజలు కొనసాగించుచునేయుండు రని తలంపవచ్చును. ఆకట్టడము అందముగను సాధ్యమగును నుండుననుటకు, రవీంద్రుడు సూచించినట్లు, పలురకముల సామర్థ్యములును అక్కరకువచ్చును. కాని,

ఈసామర్థ్యములన్నియు వికసించి ఫలప్రద మగువరకు, స్వరాజ్య మారంభము గానర దనియు, ఇందుకు చాలకాలము గావలయుననియు, ఎంచుట సరిగాదు. అయినను, ఒక్కనత్వమును రవీంద్రుని యువదేశమునుండి గ్రహింపవచ్చును. స్వరాజ్య సాధ సాందర్యమును చెడగొట్టెడి సంకుచితమార్గముల నవలంబించకుండ ముందుగానే జాగరూకతతో బ్రవర్తించుట యవసరము. సంపూర్ణ జాతీయజీవితమునకు భంగము కలిగించెడి వక్రమార్గముల నవలంబించకుండుట యుక్తము. వక్రమార్గములమూలమున స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు వీలయినను, హిందూదేశము తన యాముష్మికధర్మమును నిర్వహించుటకు దుర్లభమగును. లోకశ్రేయమునకు పాటుబడదగిన యధికారమును హిందూదేశము కోల్పోవును. భారతవర్ష మీ సమయమున స్వరాజ్యసంపాదనము నిమిత్తము నల్పేడి కృషిఫలితముగ, మానవకోటి నూతనధర్మమును స్వీకరించి, సత్పథమున నడచుటకు వీలగునని, నమ్మెదము.

వాడియాగారి వింతసూచనలు

బి. పి. వాడియాగారు హిందూదేశమును విడిచి చాలకాలమయినను, స్వీడెనుదేశమునందలి ప్రాకుహోము నగరమున పత్రికాప్రతినిధి యొకరితో ముచ్చటించుచు, గాంధీయద్యమము క్షీణించుచున్నదనియు, ప్రజలలో గాంధీప్రతిష్ట దగ్గి పోవుచున్నదనియు, గాంధీ రాజకీయవేత్త గాక కేవల ఆవేశపరు డనియు, కార్యచతురత లేనివాడనియు, అతని యనుచరు లాతని మార్గము ననుసరించుట లేదనియు, గాంధీ ఆదర్శము పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమనియు, ఇది యసంభవమగు నాశయమనియు, ప్రజలలో నధికసంఖ్యాకులు గోరేడి హోంరూలు సిద్ధింపకుండ ఇందుమూలమున ఆటంకము గలిగె ననియు చెలిపిరి. కాంగ్రెసుసభ వారు, సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యమును, అది సాధ్యము గానిచో, సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును గోరినట్లుల వాడియా రెకుగరుగాబోలు! వాడియాగారు చెలిపిన యితరసంగతులు ఊహాజనితము లనుటకు సందియము లేదు. గాంధీయద్యమము క్షీణించుటకు మారుగ నభివృద్ధి గొంచుచున్న దనుట, తేటతెల్లము. వాడియాగారి యూహలకు న్యాయాంధీయాపత్రికయే ప్రమాణమని తలపవచ్చును. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

నానారాష్ట్ర సంఘసభలో తామిచ్చిన యవన్యాసము దక్షిణాఫ్రికాప్రతినిధికి నచ్చె ననియు, ప్రపంచమున హిందూదేశమునకు గలుగుచున్న కారవము స్వతంత్ర పాలనాధికారముల నధికముగ బ్రసాదించుటకు ఆంగ్లదేశనిర్ణయమును ప్రేరేపించుచున్నదనియు, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికా ప్రతినిధితో లండను నగరమున బలికిరి. ఆంగ్లదేశ మెటుల ప్రేరితమగుచున్నదో తెలియదు గాని, ఫలితమునందు మాత్రము మార్పు గనుపింపలేదు. హిందూదేశమునకు స్వతంత్రపాలనమున చేకూరిన విశేషాధికారము లెవ్వయో సువ్యక్తము గాకున్నవి.

హిందీ తరగతులు:—19 తేదీనుండి తరువల్లికే—హిందీ ప్రచార కార్యాలయములో సాయుకాలము 5 ఘంటలు మొదలు 6 వఱకును, తంజు శైలిపిది 200 సెంటరు గృహములో నుండు అమరకలా విలాసిని సభలో రాత్రి 8 మొదలుకొని 9 వఱకును, శ్రాంతహిందీ తరగతులు ఆరంభింపబడును. హిందీ నేర్పుకొన గోరువారందరు కాబ్రాధీకులు. — హరి హర శర్మ.

స్థానిక వార్తలు

విరుదము:—టోరాంటో విశ్వవిద్యాలయము వారు మద్రాసు క్రిష్టియనుకాలేజీలో ప్రాశస్త్యముగా నున్న చెవరెండు పి. మాఫటుగారికి యల్. యల్. డి. విరుదము నొసంగిరి.

ఆగమనము:—ఆనరుల్ 50 విల్లియం విస్సెంటు గారు, యిండియాప్రభుత్వము హోము మెంబరుగారు మద్రాసుకు నిన్నుడయము వచ్చిరి. కెల్లింగుడను ప్రభుప్రభ్యులకు అతిథిగ నున్నారు.

బీదబాలురకు బాలికలకుధర్మము:—ఎగ్నూరు సామి రెడ్డిపిది 10 వసెంటరుగృహమున నుండు వైసంఘమువారు ఈసంవత్సరముగూడ దీపావళి నాడు బీదబాలురకును బాలికలకును అన్నదానము చేయుదురు. తమయుద్యమమునకు ధనసహాయమును కార్యదర్శులపేక్షించుచున్నారు.

డాక్టరు కె. రాఘవేంద్రరావుగారు:—తూర్పుము మదరాసు ఆరోగ్యాధికారిగా నుండిన డాక్టరు కె. రాఘవేంద్రరావుగారు కేండ్రివిశ్వవిద్యాలయపు డి. పి. హెచ్. పరిక్షయందు గొప్పగాను తీరులెట్లుచెలియుచున్నది. ఆంగ్లదేశము నుండి ఆతడు 29 వతేదీన మదరాసుకు బయలుదేరి వచ్చుచున్నాడు.

స్త్రీధర్మ:—స్త్రీధర్మ అను మాసపత్రిక మాకందెను. ఇది భారత స్త్రీసంఘము వారి చేమాసమున కొక తూరి ఆడియారునందు ప్రకటింపబడును. దీనియందు ఆంధ్రాగ్లమిశ్రభాషలుమాటిలోను వ్యాసములుండును. సంవత్సరమందా నాలుగురూప్యములు. ఈపత్రిక స్త్రీల నిజవత్సముల కొరకును అభివృద్ధికొరకును పాటుపడునని ప్రకటించుచున్నారు.

నేషనల్ ఫండు, ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషను:—ఈసంఘము వారియజమాన్యమున ఈసెల 20వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 4-45 గంటలకు స్వదేశ మిత్రక సంపాదకుడు శ్రీ ఎ. రంగస్వామియ్యంగారు పచ్చయప్పకళాశాలయందును, 21 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు డి|| బి|| ఎల్. పి. గోవిందరావున అయ్యరుగారు మైలాపూరు పి. ఎస్. హైస్కూలునందును దీపావళి వనూళ్లను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

మదరాసు చిత్రకళావిద్యాలయ:—మదరాసు చిత్రకళావిద్యాలయ ప్రకృతము ఎట్లు పనిచేయుచున్నదో విచారించి, దానిని ఏలాగు బాగుపఱచదగునో వెలుపుటకు మదరాసు ప్రభుత్వమునా లోకకమిటీని నియమించినారు. కమిటీకి అధ్యక్షులు గా. ఓల్ట డిల్ల వ్యాయమూర్తిగారు.

కమిటీసభ్యులు:—సి. డబ్ల్యు. కాటక, ఆర్. లిటిల్ హేల్సు, డాక్టరు. సి. నరేశమెదల్యారు, ఖానుబహదూరు ఉస్మాను సాహేబు బహదూరు. బి. ఎ. టి. శివశంకరరెడ్డి, డాక్టరు. పి. సుబ్బరాయ్ గారలు (కానసభసభ్యులు), సి. జనరాజరావుగారు, క. రామలింగా రెడ్డిగారు, మిస్సు హిల్డా మెయియరుగారు.

వ్యాసరచన పోటీపరీక్ష

(ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటన)

ఈ క్రిందివివరించినవిషయములమీద వ్యాసములు అజ్ఞోజరు మాసాలలోగా విక్టోరియాభవనములోని ప్రచురణసంఘము వారికి చేరవలెను. (1) మద్యపాన నిషేధమున కుత్తమమార్గములు (2) హిందూదేశపశువుల అభివృద్ధి (3) మదరాసురాష్ట్రముల యొక్క ఆర్థికస్థితి నభివృద్ధిపరచుమార్గములు (4) దేశీయమంత్ర సామలకు నూతనఆరోగ్యవిధానములును, మంత్రసానితమున నేర్పుటెట్లు (దీనినిగురించి శిక్షయస్త్రీలు పూత్రమే పోటీచేయవలెను. దేశభావలలో నుండవచ్చును.)

1920 డిసెంబరు సెలలో లాహోరునగరమందలి పోస్టుజమానులు సమ్మెకట్టగా 100 మందిని తపాలాధికారులు పనులలో నుండి తీసివేసిరి. అందులో 37 మందిని వారిటీవల తిరిగి పనులలో జేర్చుకొనిరి. ఖాళీలున్నప్పుడు ఇంకకొంతమంది జేర్చుకొనబడుదురు. వీరినాయకులనుతిరిగి పనులలో జేర్చుకొనగూడదని పోస్టులు అధికారులు నిశ్చయించుకొనిరి.

మహాత్ముని ఆభిప్రాయములు

(యంగు యిండియా)

(నిన్నటితరువాయి)

కండ్లార చూచినవారు

కండ్లారచూచినవా రీక్రింది జాబును వ్రాసిరి. దానివలన సంగతిసందర్భములు తెలిసికోవచ్చును.

“నిన్ను కేసు విచారణను పత్రికలలో చూచియుందురు. కాని నేనుకూడ నుంటిని అక్కడ. అక్కడచూచిన సంగతులు వ్రాయదలచితిని. ఆరంభమునందే ముద్దాయియైన ధీరుని చీవాట్లు పెట్టబడెను. కాని మహమ్మదాలి మేస్త్రీలుకు లాంఛనవాడు కాదు.

నేను కోర్టుకుపోయి కేసు చూచుట కిది రెండవసారి. మొదటి సారి మాచిసప్పుడు నాకేమి బాగుండలేదు. రెండవసారి నాకు కష్టము దొరకెను. రీడింగుప్రభువుగారి కాలములో నున్న కోర్టు నాకుకాలకంటే ఉత్తమమైనది కాదు.

నేను పొరబడితిని. నాటకములోని పాత్రలు, సభ్యుల ప్రతికారకు దివ్యముగ లేదు పాత్రములను వినిపింతురు. కాని ఆంగ్లకోర్టునందు న్యాయమూర్తి నల్లవాడైనను తెల్లవాడైనను నిష్పక్షపాత మనునదిలేదు. న్యాయము వారియందులేదు.

నేను న్యాయవాదినిగాను. కావున కేసులోని లోపములు నాకు తెలియవు. కాని బుద్ధిని బట్టి యోచింపగా నాకు ఒకటి తెలిసినది. ఇదియంతా మాయనాటక మని తోచినది. ఇట్టిమాయనాటకము నిదివర కెన్నడు చూడలేదు.”

సాక్ష్యము చోద్యముగ నేయున్నది. కుట్ర నేవిధముగ రుజువు చేసిలో చూడ ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. గవర్న మెంటు న్యాయవాది చివర చెప్పినదాని మీద న్యాయభ్రాన్తమౌతారేదు. వాద్యాల మిచ్చుటకూడ అరణ్యగోదనవంటిదే యని నాకు తోచినది.”

తారతమ్యము

బలవంతమగునది వచ్చిన క్రింది యంతరమువలన నా భావము స్పష్ట మగును.

“రివ తేదీని ప్రారంభమైన కేసులో మేస్త్రీలుచేసిన పాడుపని మీకు తెలుపవలసియున్నది.

డిస్ట్రిక్టు మేస్త్రీలు డోబసు కోర్టులో 124 ఎ 158 నె క్షును ప్రకారము మహాశయ మహా వీరప్రసాద త్రైగిగారిని విచారించుచుండిరి. హెడ్డుకానిస్టేబిలు మహమ్మదు యారుఖాన్ సాక్ష్యము నిచ్చినప్పుడు ముద్దాయి యిచ్చిన ఉపన్యాసమునందలి వ్రాసికొనిన స్వల్పభాగములను కోర్టువారికి చదివి వినిపించిరి. ఆరలు ఉపన్యాసమునకు ఇంగ్లీషు భాషాంతరీకరణము నకలుగ నుండలేదు. అది అట్లే అగుపడుచున్నదని గవర్న మెంటు స్టేడ్ రు చెప్పెను. కారణ మేమిటో అతడు చెప్ప గాలకు. సాక్షిని క్రాసుపరీక్ష చేయుదువా యని ముద్దాయిని కోర్టువా రడిగిరి. చేయదలవలదని ముద్దాయిచెప్పెను. ఇంగ్లీషు భాషాంతరీకరణము ఉపన్యాసమునకు సరియైన నకలు కాదను విషయమును గవర్న మెంటు స్టేడ్ రు అంగీకరించిన అంశమును వ్రాయవలసినదని మూడవ కోరెను. మేస్త్రీలు దానిని వ్రాసికో నని “పుచ్చితినివచ్చున మాటలు వ్రాయుచున్నావని”అనెను. ముద్దాయికి దానిమీద ఒప్పునుండి “నేనేమి అట్లు యధిరేక మాట లాడుటలేదు. రేండంగిబడులు చెప్పెను. దానిమీద బలవంత సింగు అను 55 కానిస్టేబిలును పిలిచి ముద్దాయి రెంపలు వాయింతుమని ఆజ్ఞాపించెను. కానిస్టేబిలు సంతయించి మెడమీద చిన్న దెబ్బ వేసెను. “రెంప పగిలేటట్లు రెంపకాయ వెయ్యమంటేనా” యని మేస్త్రీలు మళ్లీ ఆజ్ఞాపించ గతిలేక ముద్దాయిని రెంపకాయ వేసెను. ముద్దాయి చినినంతను ఒప్పుకొనెను. ముద్దాయి వాదించుటలేదు.

మేస్త్రీలువచ్చినప్పుడు ముద్దాయి ఒక బెంచీమీద కూర్చుని యున్నాడు. పాపము ఆసనమీద నుండి చివాట్లు పెట్టెను. ముద్దాయికి బెంచి ఇచ్చినందుకు కోర్టులో ముద్దాయిచేతి అరదం డములను తీసివేసినందుకు మేస్త్రీలు కోపబడెను.

నవ అరనిమిషమయ్యెను. ముద్దాయి చేతులు కట్టుకొని నిలవబడుటచే మేస్త్రీలు అరదండుములు వేయించెను. మేస్త్రీలు కఠినచర్యలన ప్రభాళికి కష్టముగ నుండెను. నాలుగువేల మంది సభ్యులేరి. సయ్యదు నానాను బెర్నీ బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి

సభాధిపత్యము వహించెను. ఉచితమైన తీర్మానములను జరిపిరి. తెలిగ్రాములను పంపిరి. కాని అవి బయటకు పోయినవో లేవో తెలియదు. కావున ఉత్తరములను వ్రాసిరి. పత్రికలకు వార్తలు పంపిరి.”

ముద్దాయి నిగ్రహమును, ధైర్యమును, కొనియాడుచు తీర్మానించిరి. ముద్దాయి ఒకమాటవైన ఎందుకు ఆజ్ఞేపించు? ఆ మేస్త్రీలు లేన్ను విచారింతుటకు పనికిరాదని ఎందుకు నిరాకరింపదు? మేస్త్రీలు తప్పుచేసినది నిజమే. ఇష్టము లేకపోయిన కానిస్టేబిలుకూడా. ముద్దాయి న్యాయతీర్మాన మనము వహించి యుండెనా? ఆరీసోదరుల ధోరణి పారమవంతముగ లేదా? మన బలిమేనునకు రక్షణగ నుండవలసిన కాలమిది. కోర్టులనైన ప్రజల కెంత భయమున్నదో కడుపులో పెట్టుకొని ఆరీసోదరులు దానిని ధిక్కిరించి పారవేసిరి.

కోర్టులో హిందూస్థానీ భాష

డాక్టరుకిమలా ఇంగ్లీషులోమాటలాడనన్నాడు. అడప తడప తప్ప ఆరడుదేశ భాషలోనే సాక్ష్య మియ్యవలయును. మనముగనుక మార్పుభాషలోనే మాటలాడుట పొగింపబడిన చోట్రాన్సులేటరు లవసరముకారు. జడ్జిలు మనభాషను నేర్చుకొని తీరవలయును. లోకములో నెక్కడను జడ్జిలు తాము న్యాయము చేయదలచినవారిభాషను నేర్పియుందురు. ఇక్కడ మాత్ర మట్లు కాదు.

క్షీణతకు కారణము

ఒక విలేఖకు డిట్లు వ్రచ్చించుచున్నాడు:—ప్రజలకు ఆధ్యాత్మికశక్తి యెక్కువగుటచేత, హిందూ రాజ్యములు నశించిపోయినవి నిజమేనా? నాకట్లు తోచుటలేదు. మనకుధర్మ శక్తి లేకయే ప్రతిసారి ఓడిపోతిమి. రాజపుత్రులు చీటికిమాటికి లేచులో కలహించుకొని ముప్పు తెచ్చిపెట్టిరి. ధర్మశక్తి అప్పుడు చాలతక్కువ. రావణుడెందుకు ఓడిపోయాడోరాముడెందుకు గెల్చినాడు? రామునకు ధర్మమున్నది. ధర్మము పొందవుల పక్ష మునందుటలే వారు గెల్చిరి దేవత్యమనగా వేదములు చదువుట కాదు. అది కేవలము వ్యాదయశుధివలన సాధ్యము. భయ మన్నమాట పనికిరాదు. పిరివందలకు ధర్మచిత్త ముండదు.

మూల కారణము

అవిలేఖకుడే ఇట్లుగుచున్నాడు:—“వైద్యరగతులవారు బీదలను, మూల మాదిగలను, దుర్బలలను హింసించుటచేతనే విదేశప్రభుత్వము సాగుచున్నది.” మూలకారణ మిదే. అది ఒక విషయగు ధర్మచ్యుతి. మన పాదత్యమునకు తగిన కాస్తీ భగవంతుడు చేసినాడు విదేశీయులను తెచ్చిపెట్టి దానివలన మనదేశ సంపదను క్షీణింపజేసి. మరలను చేరి చాలమందిని మనము హిసముగ చూచితిమి. కావున స్వరాజ్యసిద్ధికి అస్పృశత పోవలయునని చెప్పితిని. మనము దాసులుగ పెట్టుకొనినవారికి స్వాతంత్ర్యము ఇయ్యకుండ మనము స్వాతంత్ర్యమునకు పెనగులాడ కూడదు. మనము ముందు అస్పృశతను పోగొట్టుకొని స్వరాజ్య సిద్ధిని పొందవలెను.

స్త్రీలను కూడా

నేనుగుప్తాగారి భార్య ఆంగ్ల నారీమణి. గుప్తాగారిని పట్టుకొనినప్పుడు వారి భార్య చిట్టగాంగులోని బట్టలబాదుకు వెళ్లి భాదినే కొని విదేశవస్త్రములను వినిపించుమని చెప్పెను. ఇది గొప్పనేరము. ఇట్లు చేయకూడ దని 144 నెక్షును ప్రకారము హుకుం వచ్చెను. పురుషులసంగతి యెట్లుండెనా స్త్రీకి అల్లరి చేయవలె నని యుద్దేశ నున్నట్లు చెప్పలేము. ఇతరులను బెదిరింపవలె నని కూడ యుండదు. ఆమెను చూచినవారు సిగ్గు పడి విదేశగుడ్డలను కొనియుండరు. కాని మేస్త్రీలు ఉత్తరువు స్వదేశీయుద్యమమును అరికట్టుచున్నది. అందువలన నా కేమి ఆశ్చర్యము లేదు. విదేశవస్త్రుల అమృతమును న్యాయకమును రక్షించుటకును, పరిపాలించుచున్న ప్రభుత్వము, విదేశవస్త్రుల బహిష్కారముతో తుదముట్టును.

గౌహతీలోని ఉత్తరువు

చిట్టగాంగులో జరిగినట్లును గౌహతీలోను జరిగెను. విదేశీగుడ్డలను కొనుక్కొనవద్దని ప్రజలకు చెప్పకుం ప్రచారకులను చేసిరి. గౌహతీమునిసిపాలిటిలో నందరికిని వర్తించును అవుత్తరువు.

ఉపశాంతికి మార్గము

అంత అవసరమైనగాని దుశాణములదగ్గరకు వెళ్లకుండ నుండవలెను. ప్రచారకులకు ఆమాత్రము కట్టుదిట్ట ముండవలెను. కార్య నిర్వాహక సంఘమువారు అట్టి ఉత్తరువులను అతిక మింపు మని నిర్ణయించిరి. కావున చిట్టగాంగు గౌహతీ ఉత్తరువులను అతికమించి గస్తీతిరిగి ఖయదుకు పోవలయును. బంది ఖానాలు దివ్యహర్ష్యములగును. స్వదేశీయుద్యమమునకు బంది ఖానాలకు పోయినప్పుడని దివ్యహర్ష్యము లగును.

గంధి

రవీంద్రుని యువదేశము.

మో. కా. గాంధీ.

కాంతినికేతన కవీంద్రుడు (రవీంద్రనాథటాగూరు)ప్రస్తుత యుద్యమమును గూర్చి మాడరకారాత్మాపత్రికలో నొక గొప్పన్యాసమును వ్రాసెను. అధికారమును, దాస్యపు త్రి, భయమువలననో ఆశవలననో కారణములవారయకపెచ్చినబడుటను ఆవ్యాసముతీవ్రముగ విమర్శించుచున్నది. మనము ఓర్పును విడనాడగూడదనియు, ఎంతటి గొప్పవిషయమునందైనను, గర్వము వహించియుండగూడదనియు ఈవ్యాసము ప్రచారకుల కెల్లరకును జ్ఞప్తివచ్చుచున్నది. మనహేతువాదమునకుగాని, అంతరాత్మకుగాని తృప్తికరముగ లేనివానినెల్ల పారద్రోలవలెనని కవీంద్రుడు వ్రాయుచున్నాడు. మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించవలెనన్న, మనము సత్యము నెప్పుడును విడనాడ గూడదు. తన సందేశమునంగీకరింప కున్నంతనే ఆగ్రహము జెందునట్టి సంస్కృతకు సంఘమునందు స్థానములేదు. ఈయభిప్రాయములలో నెల్లమనమేకీభవించవచ్చును. సత్యమును, హేతువాదమును గమనించుచుండవలెనని నందులకు భారతీయులందరును కవీంద్రునికికృతజ్ఞులైయుందురు. స్వబుద్ధిని వదులుకొని యితరులబుద్ధినే యనుసరించినయెడలస్థితి యగహ్యమగును. నాయువదేశములను నాకార్యములను దేశము కేవలము మూఢభక్తితో ననుసరించియుండేనేని నేనందులకై మిక్కిలి విచారవడుచున్నాను. నిర్దయాత్మకునికొరడా వేటులకు లోబడుటకన్న ప్రేమవలన మూఢముగలోబడుటయే ప్రమాదకరమని నాయభిప్రాయము. మోటువానిబానిసీడుకు విముక్తియందునుగాని ప్రేమచేజయింపబడినవానికి కలుగదు. దుర్బులులను బలవంతులజేయుటకునప్రేమయావశ్యకము. నమ్మకము లేనివానిని వంచించజేయు ప్రేమయుపద్రవకరము. మంత్రముల భావము తెలియక వాని నేకరువుబెట్టుట పౌరుషహీనముగ నుండును. కాబట్టి రాటపుసందేశమును మూఢభావముతో గ్రహించినవారిని ధైర్యముగ నిరాకరింపవలెనని కవీంద్రు డాహ్వానించుట సముచితముగనున్నది. మనతో నేకీభవింపక భేదాభిప్రాయముల గలిగియున్నవారివై కినుకవహింపకుండులాగున కవీంద్రునివ్యాసము మార్గముజూపుచున్నది. స్వకార్యదురభిమానము, ఓర్వలేమి, మూఢత్వము, జడత్వము, మున్నగువైరులను జేరదీయవలదని కవీంద్రునివ్యాసము ఘంటాపథముగ దెలుపుచున్నది.

మనస్వతంత్ర్యలోచనలో విడనాడ జడదను సిద్ధాంతమునందు నేను కవీశ్వరునితో నేకీభవించినను దేశీయులందరు అంగప్రప్రాయులై యనుసరించుచుండిరి నేనుతలంపను. ఉచితానుచితముల వారయడని నేననేకసారులు తెలిపియుంటిని. అదృష్టవశమున దేశమిప్పటికి రాటమువలనిప్రయోజనములను గ్రహించియుండేనేని అట్లు దీర్ఘలోచన మిప్పట్లేనే గ్రహించెనని నేను కవీంద్రునికి నమ్మకముబలంకుచున్నాను. రాటమునం దిమిడి యున్న భావములను భారతవిద్యావంతులు ఇప్పటికైనను గ్రహించిరాయని నాకు సందియముగనే యున్నది. వైభాగమున నుండెడి మురికినిజూచి లోపలగూడ నిట్లుండునని యతడు పొరపడగూడదు. రాటము హేతువాదమువలననో లేక అంధభక్తివలననో ఏలాగున దేశీయులు చేపట్టినదియు కవీంద్రుడు చక్కగ ససాకల్యముగ బరికించుటయత్నము.

రాటమును మత సిద్ధాంతముగ గ్రహించి తిప్పవలెనని నేను కోరుచున్నాను. యుద్ధకాలమున కవీశ్వరుడు తనవీరభావ న్యాయవాది తన లా రిపొర్టులను, విద్యాధిరైన పుస్తకములను కట్టిపెట్టును. యుద్ధము ముగిసినతరువాత కవీశ్వరుడు తన వీరభావ మరచివేయును. తమలో తాము దెబ్బలాడుకొనుటకు వ్యవధి ప్రజ

అలాగే గిరిజా పర్వత స్వామివారి తన లాభాన్ని కలుపుకు తీసుకుంటూ వస్తున్నారని ఆరోపించారు. ఇటు తగులబడుతున్నప్పుడు, లోపలివారు బయటకు వెళ్లి యిచ్చి నివర్తించుకుంటూ భాగ్యం తీసికొంటున్నారని ఆరోపించారు. అలాగే వారు తాము తీసుకుంటున్న సేవలకు చెల్లదగిన పని భారతదేశము తగులబడుతున్న యింటివలెనని, ఏలనన, భారతీయులను దీనివలన అగ్ని దగ్ధులవలె మండిపోతున్నారని, అలాగే పరదేశీయులను సంపాదించుకుంటూ తగినవృత్తి వారికి గానించుకుంటున్నారని, కులాలలో ప్రజలు పనిచేయక చనిపోతున్నారని, వారికి పనిలేక చనిపోతున్నారని, పశ్చిమాంధ్రదేశము నందు వరుసగా మూడుకొత్తలు వచ్చినవి. ఇప్పుడు నాలుగవర్యాయము తలను పిసిది. మనగరములో భారతదేశముగాదు, భారతదేశమనగా, అందరి ఏడులక్షలవై గ్రామాదులు. నగరములు గ్రామములవై నా భారతదేశమందును. అవియు తరతరములనుండి తమ ప్రవృత్తి మును తెచ్చివెట్టుకొనవు. యూరపు, అమెరికా, జపాను, మున్నగు దేశముల గొప్పనర్తక సంఘముల కీ పట్టణవాసులు ముఖ్యము గ్రామీణులు, కమిషను ఏజెంట్లు, గత రెండువందల సంవత్సరములనుండి దేశమును వీల్చి పిప్పిచేయు వ్యాపారమునందు ఆవిదేశ వర్తకులకు నగరవాసులు తోడ్పడుచుండిరి. భారతదేశమనననుపేదరాలగుచున్నదని యనుభవమునబట్టి నేను విశ్వసించుచుంటిని. కాళ్లవద్దను పాదము వద్దను రక్తము ఇంచుమించుగ ప్రవహించుట యుగినది. ఇక మనము జాగ్రత్తపడకుంటేమా, దేహము బాతుకై కుంగిపోవును.

సోమరులైనవారికిని, పస్తుపడినవారికిని చేతుల నిండుగ పనియు, ఆహారసంపాదనమునకు మార్గమును, భగవంతుడు కల్పించి చూపిననే ప్రజల యందు తృప్తి నెలకొనును. ప్రతిమనుష్యుడును కష్టపడి తన యాహారమును సంపాదించుకొనవలెనని నిర్బంధించెను. పనిచేయకుండా తినుపాద దొంగలనిగూడ భగవంతుని యుద్దేశ్యము. భారతదేశములో నూటి కేసుబడిమిండి శుమారర్థ సంపత్తియు దొంగలు. ఇక భారతదేశముక బ్రహ్మాండమైన చెరువలెనుండల కాళ్లవృత్తిమేముండును? రాటుమునకు తుదాధ లాగుకొనిపోతున్నది. అన్నిటికన్నను రాటుపు సందేశము మహాత్మ్యముగ నున్నది. రాటుపుసందేశము ప్రేమపూరితమై యున్నది. ప్రేమయే స్వరాజ్యము. రాటుముమీద పరిశ్రమచేసి కాలమును సరిగ వినియోగించిన మనస్సు సరియైనమార్గమున నడచును. పశువులకన్న హీనముగ, జీవచ్ఛవమునలై కొట్టికొలిదిగనున్న ప్రజలస్థితిని మన మాలోచించవలెను. రాటుము వారిపాటికి సంజీవివలెనున్నది. ఆహారమునకై పనిచేయవలసినయంతర్వ్యక్త నాకు లేకుండా నేనెల నూలునడకవలెనని ప్రశ్నింపవచ్చును. నాయదిగాని యాహారమును భుజించుచుంటినిగాన కష్టపడవలెను. నాదేశీయులు సంపాదించిన ద్రవ్యమువై నేను జీవించుచుంటిని. ఇదియే సమాధానములు. మనజేబు లలో బడు ప్రతిరాగిదమ్మిడిని గూర్చి యాలాగుననే తర్కింప మొదలిడిన, నాపేతువాద మెల్లరకును బోధపడగలదు. తమ సోమరితనమును బోగొట్టుకొని చక్కగ పనిచేసినగాని స్వరాజ్యమున పదమునకే యర్హులైదు. ఈస్వరాజ్యము అతిశీఘ్రముగ సాధ్యమగును. అదియు రాటుముల పునరుద్ధారణవలననే ముఖ్యముగ సాధ్యమగును.

అభివృద్ధి, స్వయంనిర్ణయము, స్వాతంత్ర్యము నాకు గావలయును. కాయకష్టమువలన నపకీర్తి గలుగదను సిద్ధాంతమును రాటుము స్పష్టికరించుచున్నది. రాటుమును పోగొట్టుకొనుటచే మనయెడను క్యాంకోశమును పోగొట్టుకొంటిమి. అందుచే మన తీయగోగము హెచ్చుచున్నది. రాటుమును పునర్జన్మించిన ఈ దిక్కుమాలినవానిని మనమరికట్టగలము. అన్ని ప్రదేశములందును మానవులెల్లరును చేయవలసిన కార్యములు కొన్ని యుండును. భారతదేశమున చివరకయినస్థాంతరమున నైనను అందరును రాటుమును త్రొక్కువలెను. అధిక సంఖ్యాకులెల్ల కాలములయందును త్రొక్కుచుండవలెను.

విదేశీవస్తువులపై మన వ్యాపారము రాటుమున కుండిన గౌరవస్థానమును తొలగించెను. కాబట్టి విదేశీవస్తువులను ధరించుట మహాపాతకమని నేను తలచుచున్నాను. అధిక నీతిశాస్త్రముల మధ్యగల తారతమ్యమును గమనించినను విషయమును నేనంగీకరించుచున్నాను. కృత్రిమ, జాతిగ, అవి నీతి పాత్రయు నార్థికనూత్రములు పాపభూయస్థములు. ఒకదేశమును మరియొక దేశము పీడించుకొని తినులాగున ననకామిచ్చు శార్థికనూత్రములు పాపపూరితములు. నాయుగురు పాపగుననుండు ధాన్యపునర్తకుల పశ్చువులకు కొనుగోలు లేక వారుపాద పడుచుండ అమెరికను గోధుమలను నేను కొనుట పాపకార్యము. పరిసరములందుండి నేతగాండ్రుబట్టలను కొని ధరించినవారి కౌపారము దొరకునని తెలిసియుండియు, రీజెంట్లు విధినుండి బట్ట

లను తెప్పించుకొని యుండిన, నేను తప్పుచేసినవాడ నగుదును. నాపాపము నాకండ్లకు కట్టినపుడు ఆ విదేశీపు బట్టలను నిప్పుంటించి నాయుగురు పాపగునాన వడకిన, నేనీన, బట్టలను ధరించి సంస్కారము గావించుకొనవలసి యుండును. వీరు ఆవృత్తి వదులుకొని యిప్పుడు తామహముతో రాటుమునద్ద పనిచేయుట కొడబడనివో నేనే స్వయముగ నద్దానిని త్రొక్కి ప్రజానరంజకముగ నుండులాగున జేయవలెను.

నేను కపింద్రునితో అగ్ని సంస్కారము గావించుటని కోరి యుండిన బట్టలతనివిగ నే యుండవలెను. అతనివిగ నే యున్నవి. అవి వీధివారివిగనుండినవో, వారివారివి ఆత డిచ్చివేసియుండును. నావిదేశీపు బట్టలను హోమము జేయుటయన నాయన మానమును హోమము చేయుటయే యగును. దిగంబరులకు చేతి నిండ వారి యిష్టప్రకారముపని కల్పింపక వారి కక్కటలేని బట్టల కొనగి వారి నవమానించుట నాయుద్దేశ్యము గాదు. వారి పోషకుడుగ నుండునట్టి బాపమును నేను తలపై వెట్టుకొనను. కాని వారి దార్శిద్యమునకు నేను కొంత తోడ్పడితిని తెలిసికొనిన పిమ్మట, నాబట్టలను, నాయుచ్చిష్టానుసారము వారిపాత్రయక గౌరవప్రదముగ జీవనము జేసికొను పనియందు నేను వారికి తోడ్పడుదును.

నిరాకరణము, స్వదేశీ కేవల విదేశీయులకు మాత్రమే యన్యాయమని సిద్ధాంతములు గావు. నిరాకరణము అహింస స్వదేశీ యను నీమూడు నూత్రములతో గూడిన సందేశము ప్రపంచమున కంపిటికిని వర్తించును. కాని న్యాయవలన ప్రారంభమున నే నెట్లు బలకుట కీయకొనవలెనని. సందేశము తలనూపిన ప్రదేశమునందే ఫలప్రదము గాకపోయిన సందేశము వ్యర్థమగును. ప్రస్తుతము మన దేశము, అహింస దార్శిద్యము ప్లేగులకు నిలయమై యుండుటచే యితర దేశములతో తూగలేకున్నది. ప్రపంచమునకు బంపవలసి నది, మనపురాతన శాస్త్రములనాటట్లయిన, నానికి కొనువలెను. అమిత నేక ముద్రణములైనవి. శాస్త్రము లెవరి యధీనములో నున్నవో, వారే యనుష్ఠింపవలెనని, ఇతరులు వాని ముఖమైన జాతురా? ఇతరుల కొనగుటకు పూర్వము మనకే యనుష్ఠానమునం దుండవలెను. మనము ఆంగ్లంలోను, పాశ్చాత్యులలోను సహాయనిరాకరణ మవలంబించుట లేదు. ఆంగ్లము స్థాపించిన విధానముతోను దుర్బలలను పీడించుచున్న నవనాగరకతతోను, దానివలన గలుగు తృప్తితోను మనము నిరాకరణ మవలంబించుచుంటిమి. కావున మననిరాకరణము మనదృష్టిని యంతర్ముఖము జేయుచున్నది. ఆంగ్ల రాజ్యాంగ వేత్తలతో, వారి మరతులప్రకారము సాయపడుటకు వీలులేదని మనమిప్పుడు నిరాకరించుచుంటిమి. 'మామరతులప్రకారము మీరు వచ్చి మాకు తోడ్పడుడు. మాకు, మీకు, ప్రపంచమునకు అందరకును తేమముగ నుండును' అని మనము బలకుచుంటిమి. మనస్థానముండి మనను చలంపజేయువారు లేరు. నీటిలో మునిగి కొట్టుకలాచుచున్నవా డితరులపాపములు గాపాడబాలడు. ఇతరులను గాపాడుటకు పూర్వము, మొట్టమొదట మన ప్రాణములను మనము సంరక్షించుకొనవలెను. భారతజాతియత స్వార్థముతోను, క్రూర్యముతోను, విధ్వంసముతోను, గూడినదిగాదు. అది ఆహోగ్యమును, మతవిశ్వాసమును, పశ్చాతాపబుద్ధిని ప్రసాదించును. ప్రపంచముకొఱకు ప్రాణము నర్పించుటకు పూర్వము భారత మాతృసంరక్షణము గావించుకొనవలెను. మౌనము నాతబడి తంటాలుపడు మాషికములు తమ స్వాభ్యాసమును గూర్చి యాత్మస్తుతి చేసికొనినమాత్రమున నట్టి విధిలేనిస్వార్థకార్యమునకు విలువయుండునా?

భావికాలమునందు ఆతడు దృష్టి సారించియుండుట కవి సహాధిపత్య కనుగుణముగ నే యున్నది. మనలనుగూడ నట్లే యుండుడని ఆతడు కోరును. ఉపాకాలమునందు గనభాగమున కెగయు విహంగములు వైచిత్ర్యాగ్నాగితముల బాడుచు మృదులతలముల నొనరించు విచిత్రదృశ్యమును తదభిసందన కాయాలాయత్రుగు మచ్చుస్థితి కవీంద్రుడు గోచరింపజేసెను. ఈపక్షిగణము అదినమునకు వలయు నానావారసభాగములను సేకరించుకొని నెమకటిరాత్రి చెందిన విశ్రాంతివలన నూతన రక్తపూర్ణములై రెక్కలను చక్కగా నిలపగలిగి ఆకాశమున కెగురును. కాని రెక్కల నెల్లలాడించుటకైన, మన మెంతప్రాంతాన్నావరచినను, బలహీనతచే నశక్తములగు పక్షుల నెన్నిటికో సంతాపముతో నేను చూచుట తటస్థించినది. భరతఖండగనాచ్ఛాదనమున వసించు మానవద్విజగణము రాత్రి విశ్రమించుటయను నటన మొనరించునప్పటికంటే మరల కయ్యారలమును వీడునప్పటికి మరల దుర్బలమై కనబడును. లక్షలకొలిది మానవులకు నిరంతరభాగరణమో లేక నిరంతరసమ్మోహనమో యుండును, ఈయవస్థయందలి కష్టమిట్టిదని వివరించుట యసంభవము. అదికేవలము అనుభవకే లేద్యుగు నవస్థ. ఇట్టి యవస్థకు

పాలై నగోగులకు కబీరుద్దీన్ కవచేయ్యని గీతపతనమువలన నెట్టిదుఃఖోపశమముగూడ గలిగింప సాధ్యముగాదయ్యెను. తుదార్థులగు లక్షలకొలిది ప్రజలు దార్శిద్యమును నావారగీతము నర్థింతురు. దానిని మన మెనగుట దుస్సాధ్యము. వారు దాని నార్థింపవలెను. కాయకష్టపడినగాని వారు దాని నార్థింపలేరు.

నియతం కురు కర్మత్వం కర్మభ్యామోహాకర్మణః॥

* * *
యజ్ఞాధాత్మకర్మణోన్మత్త లోకోయం కర్మబంధనః॥
తదర్థం కర్మ కాంతేయ ముక్తసంగః సమాచర॥
సహ యజ్ఞాః ప్రజాః సృష్ట్యా పురోవాచప్రజాపతిః॥
అనేన ప్రసవివ్యస్థ మేమవోస్త్విష్ట కామధుక్॥
దేవాకా భావయతా నేన తేదేవా భావయంతు నః॥
పరస్పరం భావయన్తః క్రేయః పరమ వాప్స్యన్॥
ఇష్టాకా భోగాన్నివోదేవా దాస్యంతే యజ్ఞభావితాః॥
తైర్దత్తాన ప్రదామ్యోహోయోభుంక్తే నేనయేవనః॥
యజ్ఞభిక్షాశనః సన్తో ముచ్యంతే సర్వకీర్తిషైః॥
భుంజతేతే త్యక్తుంపాపాన్యైః పంచరత్యాత్మకాణజాత్॥
అన్నాద్యనై భూతాని వజ్రన్యాదన్న సంభవః॥
యజ్ఞాద్యనతి పర్జన్యో యజ్ఞః కర్మసముద్భవః॥
కర్మబ్రహ్మాద్యనం విధి బ్రహ్మాత్మరసముద్భవం॥
తస్మాత్సర్వగతం బ్రహ్మ నిత్యం యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితమ్॥
ఏవంప్రపత్రితం చక్రం నానువర్తయతీ హయః॥
అర్చూయు రిన్ద్రియారామో మోక్షం పార్థసతీవతి॥

గీత. అధ్యాయ 3.
అనునీక భారత సంస్కారమునకు రాటు మనివార్త మని వైశ్వాకములు తెలుపుచున్నవి. పురుషకారమునకు భగవంతుడు తోడ్పడును.

మొదలైన శ్రేష్ఠగిరిరావుగారిని పట్టుకొనుట కర్నూలులో మొదలైన శ్రేష్ఠగిరిరావుగారు 16, 17 తేదీలను ఉపన్యాసములనిచ్చిరి. ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి వివరముగా మన న్మునకు బాగుగాపట్టునట్లుచెప్పిరి. విదేశీబట్టలను వ్యక్తుండ చేయుటకు నిశ్చయముగ పనిచేయవలెననిరి. నేడు (18వ తేదీ) మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు నలుయినప్పైకేరు వ్రాతమూలకముగు నాటినులేకుండానే శ్రేష్ఠగిరిరావుగారిని పట్టుకొనెను. 108 వ తక్షనుప్రకారము పట్టుకొంటినిని చెప్పెను.

కరాచీవేవులో కొంతమంది వైనికోద్యోగియులు మొన్న ఆదివారమునాడు ఈతగొట్టుచుండిరి. తెప్పి నెట్లు కర్నూలు. ఎ. పి. బ్లాక్ ఫుడ్ అనునతడు దైర్యము తప్పి సముద్రములో మృతికొందెను.

వార్తావరణ ధృతి

1921 నాం ఆక్టోబరు నెల 18వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అక్టోబరు 17వ తేదీ	అక్టోబరు 18వ తేదీ	అక్టోబరు 19వ తేదీ	అక్టోబరు 20వ తేదీ	అక్టోబరు 21వ తేదీ
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపూరు	87.5	75.8	...	39.67	36.85
విశాఖపట్టణము	86.8	76.9	...	29.33	28.78
కాకినాడ	86.6	75.9	...	26.85	27.72
బందరు	88.3	75.7	...	49.63	29.40
మంటాపూరు	81.4	74.5	...	28.54	27.72
నెల్లూరు	89.6	75.1	...	26.32	16.66
మద్రాసు	8.80	73.2	0.64	8.80	22.57
హైదరాబాదు	86.8	66.0	...	24.96	28.33
ఆనంతపురము	95.1	67.6	...	28.40	20.48
చిత్తూరు	90.8	69.7	...	28.08	16.19
కర్నూలు	92.0	71.5	...	16.38	28.17
కడప	91.5	71.3	...	83.63	24.03
తెంగునూరు	82.6	59.8	...	30.49	29.88
కోయంబట్టూరు	88.0	70.8	...	11.01	13.27
నెల్లూరు	88.2	70.2	...	6.58	18.24
నీలము	89.0	70.0	...	41.22	31.85

ఎస్. ఆర్. య. సామ్రాజ్య.
వార్తావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

చీరాల ప్రాసిక్యూషన్లు

బాపట్ల సబ్ మ్యాజిస్ట్రేటు శిక్షలు. ఫిరుల ఫిర్యాదులు

13 వ తేదీ వాయిదాకు చీరాల శేషయ్యగారి కేసు పిలువగా ఆయన సోదరుడు భనయ్యగారు యాయొద్దనున్న తాళు కట్టవలసినదని తన్ను ముద్దాయగా తేర్చవలసినదని జైలుకు వెళ్ళుటకు సిద్ధముగా వున్నామని చెప్పిరి. అంతట మ్యాజిస్ట్రేటువారు మ్యూనిసిపాలిటీవారిని వాస్తవముగా యెవరు దీనికి బాధ్యులు అని అడుగగా బుక్కులు పూర్తిగా తీసుకొని రాలేదని చెప్పినకారణంవల్ల 20 వ తేదీ వాయిదావేసినారు.

పూటూరి రామయ్యకుమార్తె వెంకటేశ్వర్లు గారిని మ్యాజిస్ట్రేటుగారు మ్యూనిసిపాలిటీవారు మీరు దురుద్దేశముతో చెల్లించ నందున మిమ్మును ప్రాసిక్యూషన్ చేసినారు మీరు నైసేరముకు యేమిజవాబు చెప్తున్నారని అడుగగా మ్యూనిసిపాలిటీవారు ప్రజాస్థానిక స్వపరిపాలన అయియున్నది ప్రజలయొక్క అభీప్రాయము వ్యతిరేకముగా మ్యూనిసిపాలిటీ గవర్నమెంటువారు వెట్టదలచి నపుడు ప్రజలు తమ అభీప్రాయము అట్టి వచనాలమాలకముగా తెలియపరచుకొన్నప్పటికి మ్యూనిసిపాలిటీ తీసివేయనికారణమువల్ల సభ్యులు అసమ్మతమున తెలియజరుస్తు తమ పదవులకు రాజీనామాలు యివ్వగ అప్పటికి గవర్నమెంటువారు ప్రజలకష్టములను గ్రహించక వారిని తగించి నిరంకుశ శాసనముగా చెలాయించగలందులకు ఒక జేతనాధికారిని వేసియున్నారు. అంతట ప్రజలందరు సమాజేశమై యెన్ని కష్టపట్టములు గలిగినను జైలులో వెట్టినను మ్యూనిసిపాలిటీకి యేవిధమైన సామ్యు చెల్లించ గూడదని గ్రామము ఖాళీచేసి వెళ్ళవలసినదని తీర్మానించుకొన్న కారణంవల్ల నేను పన్ను కట్టను అనే మొదలయిన సంగతులతో ప్లేటు మెంటు యిచ్చినారు. యా కేసు తిరిగి 17 వ తేదీ వాయిదావేసినారు.

నూనె పానకాలిగారి కేసు తీసిమ్యాజిస్ట్రేటు వాయిదా వేసినారు.

14 వ తేదీ వాయిదాకును సాయంత్రం 5 గంటలయి నప్పటికి పిల్చియుండలేదు. మ్యాజిస్ట్రేటువారు అనవరముగా వాయిదాలువేస్తూ ప్రజలకు యెక్కువకష్టములు కలిగించుతూ వున్న కారణంవల్ల జైల్లో కలెక్టరుగారు బాపట్లకు కాంటావుండగా వారివద్దకు యాకేసులలో ముద్దాయాలు వ్రేరాలువెల్లి, మేము మ్యూనిసిపాలిటీకి యేవిధమయిన సామ్యు చెల్లించగూడదని జైలుకు వెళ్ళవలసివట్టు నిశ్చయించుకొన్నామని అదే ప్రకారం మాజిస్ట్రేటుగారు మేము చెప్తున్న క్రాసుగాని డిఫెన్సుగాని లేదని చెప్పినప్పటికి అనవరముగా వాయిదాలువేసి కష్టపెట్టుతున్నారని యికమీర తిరస్కరించుకొనడంవల్ల సమయమువచ్చితి కి రాకుండునటుల తీర్మానించుకొంటామని చెప్పగా కలెక్టరుగారు తాను కనుకొంటానని చెప్పినారు.

కలెక్టరుగారితో చెప్పకుంటూవున్న సంగతి మాజిస్ట్రేటు తెలిసి ముద్దాయాలను కేకలు వేయించినారు. లైసెన్సు పొందకుండా యిల్లుకట్టిన గుడిపూడి లక్ష్మయ్యగారికి రు 200 లు జరిమానా వేసినాని జరిమానా చెల్లించనియెడల ఆరువారములు శిక్ష అని తీర్పుచెప్పి లక్ష్మయ్యగారితో మ్యాజిస్ట్రేటుగారు యెందుకు కష్టపడుతావు వాయిదాయస్తాను సామ్యుకట్టవలసి నదిగా చెప్పగా సామ్యుకట్టను జైలులోనికి వెళ్ళుతాను అని చెప్పి జైలులోనికి వెళ్లి నాడు. జూలగంటి వెంకటసుబ్బారావు, గ్రంధిరాజుగార్ల కేసులు పిలిచినారు. పూటూరి వెంకటేశ్వర్లు గారిని అడిగినట్లే పిలిచినాడా అడిగిరి. నేరము మేము చేయ లేదు. ప్రత్యేకం ప్లేటు మెంటు దాఖలుచేసుకుంటామని చెప్పిరి.

15 వ తేదీ వాయిదావేసినారు పూచీకత్తు ఇన్వెస్టలసినదాచేప్పి నారు. పూచీకత్తులిచ్చుటకు మా అంశరాత్మ ఒప్పట్లేదు గనుక ఇన్వెస్టమని చెప్పిరి. ఇన్వెస్టపోతే రిమేండులో జైలులో వుండవలసి వస్తుందని చెప్పినారు. అలాగే వుండగామని చెప్పిరి. అంతట సుబ్బారావుగారు తనకుదగ్గ అని దానివుపకమనార్గం విగ్రహాలు తనకు కావలసి వున్నవని యిప్పుడు తనవద్ద రెండు వున్నవని ఇన్వెస్టి తీసుక వెళ్ళుటకు ముందు యింకా కావలసినప్పుడు తెప్పించు కొనుటకును పరిమిత్త యివ్వవలసిదిగా కోరగా మేజిస్ట్రేటు గారు యింతకష్ట మెందుకు పూచియివ్వవలసినదని చెప్పినారు. పూచీ ఇన్వెస్టు నామనస్సుకు న్యాయమని తోచలేదుగాన నేను ఇన్వెస్టనాడు. మ్యాజిస్ట్రేటుగారు నామనస్సుకు న్యాయమని తోస్తుంది నేను చెప్పకున్నాను ఇన్వెస్టనాడు. నామనస్సుకు తోచినటులనడదుట భగ్నంగాని యితరు చెప్పినట్లునడుచుకొనుటకు నామనసొప్పదని చెప్పినారు. అంతట మ్యాజిస్ట్రేటుగారు

మీరు తప్పుక వాయిదాకు వచ్చెదరా అని అడిగిరి. పరునున్ను లేకున్ను వాయిదా తెలిసిన మాత్రమునే హాజరు కావలెనని మా అభిప్రాయమని చెప్పిరి. 15 వ తేదీకు వాయిదాకు రమ్మ నిరి. తర్వాతరాత్రి 8 గంటలకు గుడిపూడి లక్ష్మయ్యగారు వున్న జైలువద్దకు మ్యాజిస్ట్రేటుగారు వెల్లి నీకు వాయిదా యిస్తాను వెళ్ళవని చెప్పిరి. అందుకు ఆయన సమ్మతింపక పోయినను బల వంతముగా 21 వ తేదీ వాయిదాయచ్చి ఆ వాయిదాకు రమ్మని, పంపివేసినారు.

15 వ తేదీ వాయిదా కేసులలో పూటూరి కోటయ్య కుమారుడు వెంకటేశ్వర్లుగారి కేసు విచారణచేసిరి. ఆయన పన్ను కట్టినది సాక్షులను క్రాసుచేయుటలేదని డిఫెన్సు వెట్టుటలేదని చెప్పిరి. జూలగంటి వెంకటసుబ్బారావు గ్రంధిరాజుగారు, పూటూరి రామయ్యకుమారుడు వెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పిన సంగతులు చెప్పి సహాయనిరాకరణమే కరణ్యమని నిశ్చయించు కొన్న కారణమువల్ల పన్నులకట్టము, క్రాసుచేయుము, డిఫెన్సు వెట్టుమనే మొదలయిన సంగతులతో ప్లేటు మెంటు దాఖలు చేసిరి. సాయంత్రం 5 గంటలకు యామాడుకేసులు తీర్పు చెప్పెదరుని తెలిపిచ్చిరి.

యాముగూరు సాయంత్రం 4 గంటలకే చెందవనాని భోజనముచేసి తాంబూలములు వేసుకొని మూటలు చెయిలు తీసుకొని మహాసంతోషముతో శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునకు వెళ్ళుటకు సిద్ధముగా కోర్టువద్దకు వెల్లి కూర్చునివుండిరి. కొంతసేపటికి మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయాలపిలిచి పూటూరి కోటయ్య కుమారుడు వెంకటేశ్వర్లుగారికి రు 200 లు జరిమానా, జరిమానా కట్టినయెడల రెండు మాసములు విడిఖయదుశిక్ష అని చెప్పిరి. సుబ్బారావు రాజుగార్లకు చెరి రు 20 లు జరిమానా, కట్టని యెడల ఆరువారములు శిక్ష అని తీర్పుచెప్పి మీరు వృథాగా యెందుకు క్రమపడెదరు, వారంగోజులు వాయిదా యిస్తాను ఆలోచించి సామ్యుకట్టవలసినదిగా చెప్పినారు. యెంత మాత్రం సామ్యుకట్టము, జైలుకు వెళ్ళుతామని చెప్పిరి. మేజిస్ట్రేటు గారు వెంకటేశ్వర్లు కేసులను కుర్రవాడు అతనిని అన్యాయము చేస్తున్నారనగా, రాజుగారు మేముగారు గవర్నమెంటువారు అన్యాయము చేస్తున్నారని చెప్పి జైలుకు వెళ్ళుతూ మ్యాజిస్ట్రేటుగారి ప్లాటుపారం ఆరుగుమీద యెక్కి మేము, వెళ్ళుతున్నామని యే విధమయిన భయమువెట్టుకొనక వుద్యమమును బాగ్రత్తగా కొనసాగించవలసినదనే సంగతులతో వుద్యమము ముగించి వెళ్లిరి.

తర్వాత పూటూరి రామయ్యకుమార్తె వెంకటేశ్వర్లు గారితో మేజిస్ట్రేటుగారు పూటూరి కోటయ్యకుమార్తె వెంకటేశ్వర్లు కేసులను కుర్రవాడు అతనికి చెప్పి పన్ను కట్టించాలనినదిగా చెప్పిరి. వెంకటేశ్వర్లుగారు తప్పు నేనుగూడా వెళ్ళుతున్నాను తోడు వుంటానని చెప్పిరి.

తర్వాత పూటూరి 8 గంటలకు మ్యాజిస్ట్రేటుగారు జైలు వద్దకు వెల్లి మీకు పదిగోజులు వాయిదా యిస్తాను ఆలోచించుకొని సామ్యు కట్టవలసినదిగా చెప్పిరి. అందుకు సుబ్బారావుగారు 10 గోజులు ఆరువారములలో మినహాయించుకుంటే వెళ్ళుతామన్నారు. రాజుగారు మీరే మాకు దారిచూపించినారు ముందు ఇకకంటాకున్న ల్యాండు రివిన్యూగూడా చెల్లించము. కాకుంటే యిదే జైలుగదా అన్నాడు. వెంకటేశ్వర్లుగారిని మాత్రం వాయిదాయచ్చి వదిలివెట్టినారు. వైకంమాత్రం కట్టనాడు. ఆలోచించుకో అని చెప్పినారు. ప్రభుత్వమువారి యొక్క చర్యలు యీ ప్రకారముగా వున్నవి. చీరాల పేరాల ప్రజలు భగవంతుని సమ్మతించువాళ్ళు.

డి ౧౬-౧౦-౨౧ } చీరాల రంగయ్య.

మదనపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో
P.R. P.L. పశ్చిమపు శెట్టియార్ యాదారాజుగార్ల కేసున పొందిన O. S. 5/1921 డిక్రీ ఆమజులో జరిగిన నోటిసు వాయిదా 21-10-1921.
A. Krishnaswami Aiyar, Pleader.

మదనపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో
P.R. P.L. పశ్చిమపు శెట్టియార్ V. G. మాణిక్య మొదలియారు పయిన దాఖలు చేసిన రు 885 లకు ప్రాసోటు బాపట్ల O. S. 515/1921 నెంబరు వాయిదా 5-11-1921.
A. Krishnaswami Aiyar, Pleader.

సాక్షిగొట్టుబడిలు.

మద్రాసు ప్రొక్కోర్టుకు, జస్టిసు నేపియరు, జస్టిసు సదాశివయ్యగారల స్థానే యం. డి. దేవదాసుగారును, ముత్తా వెంకటసుబ్బారావుగారును జడ్జిలుగా నియమింపబడిరి.

ఈ రాజధానిలో ప్రొక్కోర్టు జడ్జిగా నియమింపబడిన క్రైస్తవులలో దేవదాసుగారు ప్రథములు వీరు మద్రాసు ప్రొక్కోర్టు అడ్వోకేటుగా వచ్చుటకు పూర్వము తీరునలేనిజిల్లా పాలకొటలో వకేలు గానుండిరి. అనట నాటిలో న్యాయవాదిగా మిగుల పేర్గాంచిరి. ఇంగ్లాండుకు వెళ్లి వచ్చిన పిదప మద్రాసు ప్రొక్కోర్టులో వకేలు పనిచేసిరి. ఇతలు అడ్వోకేటులలో నగ్నస్థానమును వహించిరి. తమ జాత్యభివృద్ధికై మిగుల పాలుబడిరి. కాననపల్లలో యిండియను క్రైస్తవముల ప్రతినిధిగ నియమింపబడిరి. వీరిని ప్రొక్కోర్టుజడ్జిగ నియమించినందువలన వారిజాతికిని భారత జాతికంతకు సంతృప్తిగ పనిచేయుగలరు.

ముత్తా వెంకటసుబ్బారావుగారు ప్రొక్కోర్టు 28 జిల్లలు పైదుల్లో న్యాయవాదికృత్తి నభ్యసించుచుండిరి. వెంకటసుబ్బారావుగారు సురాధా కృష్ణయ్యగారును, బిరిజినలు వైదులొకోన్ని నల్లరములనుండి యమోఘముగ పనిచేయుచుండిరి. వీరు 1903 వ సంవత్సరములో ప్రొక్కోర్టు వకేలుగ దీసికొనబడిరి. జస్టిసు. సి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారి వద్ద ఆప్రెంటిసు చేసిరి. వీరు తమ వైశ్యసంఘమును వృద్ధిచేయుటయం దాసక్తిగలవారు. వీరు గతవత్సరము కాననపల్ల యెన్నికల సందర్భమున గలిగిన తగాదాల దీర్చుటకు జస్టిసుకూటును ప్రాటరుగారితో నొకకమిషనుగ నియమింపబడిరి. వీరికి 42 సంవత్సరముల వయస్సు. ఇంకను చాలవత్సరములు జడ్జిగా నుండగలరు.

యునరాజాగమనము - గుడార మమర్చుటలో పోటీపరీక్ష.

(ప్రచురణ సంఘము)
యునరాజుగారి యాగమన సందర్భమున ఢిల్లీలో గుడార మమర్చుటలో పోటీపరీక్షగను. ఇందు ఇయమొందిన వారికి ధారానగరాధీశులచే నియమింపబడిన బంగారు పాత్ర బహుమతి చేయబడును. పోలో ఆటలుగూడా జరిగినను.

పోటీదారులు ప్రథమమున తమరాష్ట్రములలో పోటీ చేయువరకు. అందు తీర్పులైనవారు ఢిల్లీలో పోటీచేయువరకు.

ఇందు పోలీసు, మిలిటరీ పనులలోని వారును. సామాన్య ప్రజలగునూడ పోటీ చేయువచ్చును. పోలోపోటీలు 1922 ఫిబ్రవరి 15, 17, 20 తేదీలలో జరుగును.

కార్మికుల అశాంతి.

తెజ్జూరు, అక్టోబరు 17:— దేంభేయ తేయాకుతోటల కూలివారకు నుమారు 1000 మంది తమ తోటలను వదులుకొని పురమున కరుదెంచి నారు. వారందరు నావలరేవు వద్ద చేరి యున్నారు. డిప్యూటీకమిషనరు తోటకు వెల్లి వారికి హింత పడేశము చేయ యత్నించగా, తోటఅధికారి యని దురభిప్రాయపడి, వారతని శివదేశమును విసలేదు. నిన్న సాయంత్రము కూలిలందరు కోర్టుఆవరణములో గుంపుగూడిరి. డిప్యూటీకమిషనరు వారి బాధల నన్నిటిని వ్రాసికొనెను. బత్తెము చాలదు. పొట్టనిండ కూడులేదు గాన మేము తిరిగి తోటలకు వెళ్ళమని వారు మొరపెట్టుకొనిరి. అల్లరులను కలుగజేసిన 50 మందికార్మికులు నిన్న ఆరెన్సుచేయబడి, కేసు విచారణకు కోర్టుకు బంపబడిరి.

నిన్న రాత్రి లోక్రసరిహద్దులనుండి 112 మంది గూర్ఖాలవైసికులు ప్రత్యేకరైలులో నిచ్చటికి చేరిరి. గౌరవోపహారము నుండి దివిజనలుకమినవరుగారు ఈదినము ఇచ్చటికి వచ్చెను.

రాజప్రతినిధిగారి కార్యనిర్వాహకసభలో లామెంబరు ఆగు గౌ. డాక్టరు. తెజ్జూరువారు సభాగారు 20 వ తేదీని సిద్ధులో బయలుదేరి, లక్నోపట్టణములకు వెల్లి, నవంబరు-మొదటితేదీ నాటికి ఢిల్లీనగరము చేరుదురు.

రాజప్రతినిధి కార్యరమునకు వెళ్ళుట.

క్రీనగరము, అక్టోబరు 17:— రాజప్రతినిధి ఇచ్చటికి వచ్చిన తరువాత వారావరణసిధి అంత సంస్కృతికరముగ లేదు. అది వారమునాడు రాజప్రతినిధి మహారాజుగారింటికి వెళ్ళుట: మహారాజుగారు రీడింగుపుస్తకముగారి విడిదికి వెళ్ళుట జరిగెను. రాజప్రతినిధి ప్రతాప్ కళాశాలకు వెల్లి, విద్యార్థులకు బహుమతులను పంచివెట్టుచు నుపస్థానించెను.

తెక్కలి

ఇచ్చట "గాంధీ జాతీయోత్సవ పాఠశాల" అను పేరున నొక జాతీయపాఠశాల జనవరిమాసములో స్థాపించబడినది. ఇప్పుడు యీ పాఠశాలలో 40 మంది బాలురును, 4 గురు ఉపాధ్యాయులును పనిచేయుచున్నారు. పాఠశాలలో 10 రాట్నములు స్వత్రమే పనిచేయుచున్నవి. ఇందులో కన్నురి నేరిపరిశ్రమలుకూడా స్థాపించబడినవి. కుప్రవాళ్లు 60 నెంబరు నూలువరకు వడుక గలరు. ఈ గ్రామంలో పట్టుకాలివాళ్లు 40 యిండ్లవరకు నున్నవి. కాని యీ యుద్ధమును రాకమునపు ఎవరూ రాట్నములమీద పనిచేయడములేదు. ము|| చెరకువాడ వెంకట సరసింహం పంతులుగారు 8 లేదీ బండిలో పట్టాకిమిడి నుండి యిచ్చటకు దయచేసిరి. సాయంత్రము 4 గంటలకు వారు గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి. ఆ మరుసటిదినమున జాతీయపాఠశాలలో యీ గ్రామములోనుండు పట్టుసాలీలందరు సమావేశమయిరి. ఈ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు ము|| మల్లాప్రగడ సత్యనారాయణమూర్తిగారు వారు చేయవలసినదని గురించియు, వారి సోదరులగు పొందూరు పట్టుసాలీలచేసిన తంత్రములను చెప్పిరి. ఈ సమావేశమునకు పూర్వమే పట్టుసాలీల గృహములలో 15 రాట్నములవరకు పనిచేయుచున్నవి. ఈ సమావేశములో యీ దినమున దహించిన తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

(1) ప్రతి పట్టుసాలీగృహమునకు ఒక్కొక్క రాట్నము మీద ప్రతిదినము పనిచేయవలసినదనిన్ని (2) ఆ లాగు పనిచేయని యెడల రూపాయి జూల్కానా వసూలు చేయవలసినదనిన్ని (3) ప్రతివాడును ఖద్దరుబట్టనే యుపయోగించ వలసినదనిన్ని (4) పనిచేయుచున్న రెండు పట్టుసాలీ మగ్గుములలో ప్రస్తుతము నేతలలోనున్న సీమనూలు తప్ప మరి సీమనూలు నేయగూడదనియు పట్టుసాలీనూలు నే నేయవలెననియు తీర్మానింపబడినవి. గ్రామంలో క్రొత్తగా 30 రాట్నములవరకు పెట్టబడినవి. సాధ్యమయినంతవరకు ప్రతివారును ఖద్దరు యుపయోగిస్తూయూన్నారు.

మండపాక

శ్రీయుతులు ములుగుట్ల సుబ్బారాయుడు అడవి బాపి రాజుగారులు మృగాదుమునకు విచ్చేసి యీ నెల రెండవతేదీ రాత్రి సభచేసిరి. వీరు తమసహజవాగ్దాతీతో దేశప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి గంభీరోపన్యాసముల గావించి సందర్భ పంచాయతీకోర్టును స్థాపించుటకును, విదేశవస్త్రదహనము చేయుటకును తీర్మానించిరి. మరునాడుదయము మొదలు సాయంత్రమువరకు దేశీయ గీతములలోను భజనలలోను గ్రామవాసు లత్యంతానామతో శ్రీకేశవస్వామి ఆలయము కడనుండి ఊరంతయు తిరిగి వేయి రూపాయిలవిలువగలవిదేశీబట్టలను అన్నివర్ణములవారియొద్దనుండి ప్రోగుచేసిరి. ఆనాటిరాత్రి మహాసభజరిగెను. బాపిరాజుగారు మాలమాదిగల హీనస్థితిని గించి యీ మద్యపాననికము, స్వదేశ వస్త్రాభివృద్ధిమార్గములను గూర్చియు, విదేశవస్త్రదహన తత్వమును గురించియు సుమారు రెండుగంటలకాలము గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి.

ఆరాత్రి పంచాయతీ న్యాయస్థానమును నేర్పరుచుకొనిరి.

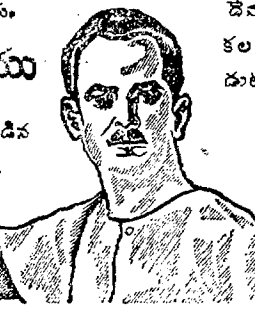
మరునాడుదయము గ్రామవాసులందరు మరలతేరి యూరి మధ్య భజనలలో వివిధజాతుల పరిముఖమున విదేశవస్త్రదహన సంస్కారము గావించి పరిశుభ్రులయిరి. అప్పుడు మాలమాదిగలకు ప్రత్యేకము సుబ్బారాయుడుగారును మృగాదు కాపురములు కొడవల్ల ఆదెన్న గారును జక్కనియుపన్యాసము లీయి, వారు తదితరొప్పురజాతులతో నైక్య మొందుటకు తగుప్రయత్నముచేసికొని త్రాగమన్నీ రాట్నము ప్రతియింట నెలకొల్పినదమనిన్ని ప్రతిజ్ఞపట్టిరి.

రాజుగూడెం:— తిర్య్యూరు తాలూకా రాజుగూడెమునకు మునుంబ లక్ష్మణాచార్యగారును శివలెంక వీరయ్యగారును స్వరాజ్య సేవక చిన్నముల ధరించినకొందరు జాతీయపాఠశాల విద్యార్థులతో వచ్చిరి. 18 తేదీయదయమున విదేశవస్త్రములు ప్రోగుచేసి పాఠశాలముందర సభసమావేశపరచిరి. ఆచార్యగారు 1 గంట కాలము విదేశబట్టలను బహిష్కరించి స్వదేశవస్త్రధారణను గురించి ఉపన్యసించి విదవ వస్త్రములనుదహించిరి. ప్రస్తుత కృత్రిమ్యముగూర్చి బోధించిరి. మాపురమున యీవరకే విదేశబట్టలు తక్కువ. ఇప్పుడు ఉన్న కొద్దివాటినిగూడ దహించిరి. శ్రీమం తోడుగుకొనియున్న తవికల నూడడిసి యిచ్చిరి.

గుణము లేనియెడల దైత్యము వాపనుచేయబడును.

విరిలైన్ ధాతువృద్ధి లేవ్యాము

ఇదివరలో యెవరికల్లను కనిపెట్టబడిన పనికియైన ఇంగ్లీషు బోధనము.

దేశము చిక్కిపోవును, ఇంగ్లీషుయు వెలువడుట, కలయందు స్థితియుగట, పట్టుత్తియు తిగియుండుట, శ్రీలను చూచునప్పుడును, లయనపుడును మలమునందును, నీటియంగును స్థితి మగుట, అజీర్ణము, సోమరికనము కాళ్లు, చేతులనొప్పి, మయకముగా నుండుట, బలహీనము, ఆకలిలేకండుట, మొదలగు వ్యాధులను తొలగించి, రక్తశుద్ధము, పురుషతనమును మలమునందును, నరములకు బలమును, మెదడునకు బలమును మొదలగువానిని వృద్ధిపఱచి ముఖ మిచ్చునది.

ఈ విరిలైన్ కదా, "కాచుడేవుడో" అని తలవతగినది. దీనిని ఉపయోగించినవారికి దీని నిజము తెలియవచ్చును.

అనేక ఆంగ్లము శ్రీ, పురుషులచే వాడబడి, వారింల నుంచి స్వస్థి కేట్లు పొందబడియున్నది.

82 పూటలందు బుడ్డి 1-కి రుప్ 8-8-0. ఒక నెల బోధనము (8 బుడ్లు) రుప్ 9-0-0.

వైవిధ్యము:— విరిలైన్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 377, న్యూఓర్లోడ్, మదరాసు.

రాజమండ్రి

మావలాల వివరము

ఆంధ్రగ్రంథాలయము-ఆర్యాపురం

ఈగ్రంథాలయసభ్యులు రాజము సూరేంద్రుడు పురసంక్షేప గావించి శ్రీనాథనారాయణదేవాలయములో శ్రీ భమిడి సాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారి ఆధిపత్యమున మహాకుమారిజన్మదినోత్సవము జరిపిరి. మ.రా.శ్రీ. బోడపాటిరామలింగం-అయ్యగారి బాపిగాజు, పునులూరి కోదండరామయ్య, సామవేదం అయ్యగారి రామయ్య, చేలియ్యం సూర్యనాయయ్య, మొక్కసాటి త్ర రామమూర్తి తేమవల్ల వెంకాడగారు ఉపన్యసించిరి.

"తలకు ఆశ్రమము"

ఉదయము 7 గంటలకు స్వరాజ్య కార్యాలయమునుండి ఖద్దరు ఊరేగింపు బయలుదేరి జాతీయవిద్యాలయలోటలో నున్న తిలకు ఆశ్రమము చేరిరి. దేశసేవతత్పరులను, త్యాగిలునుగల యువకులను ఏకత్యాగభారమునకై తయారుచేయుటకును కార్యగమ కార్యవిధానము నమలులో పెట్టుటకును ముఖ్యోద్దేశములుగా నుండి విలువయైన రాజీయగ్రంథభాండారములోను శ్రీయుత భమిడిసాటి సత్యనారాయణ బి. ఏ. గరిమెళ్ల సత్య న్నారాయణ బి. ఏ. గారు ఆశ్రమవాసులుగను పురజనులయొక్కయు, కార్యగమ సంఘముయొక్కయు సహాయముతోను స్థానిక నాయకుల ప్రోత్సాహముతోను వైకృతభావముల ధన సహాయముతోను తిలకాశ్రమము స్థాపించబడి బ్రహ్మశ్రీ చిలక మర్రి లక్ష్మీచరణసేంహంగారి యాధిపత్యమున ప్రారంభోత్సవము జరుపబడినది.

స్వదేశ వస్త్రదానము

రాజమండ్రి పట్టణ కార్యగమసంఘ పక్షమున నూల మాదిగలలోని కుంటి గ్రుడ్డివారికి సుమారు నాలుగువందల రూప్యములు విలువగల స్వదేశవస్త్రములను దానముచేసిరి.

కాంతిస్వైము

కార్యగమ తీర్మానానుసారముగా కాంతిస్వైము ఒకటి మానవసేవయే ముఖ్యోద్దేశముగ బెట్టుకొని మహాత్ముని జన్మదినోత్సవచిన్నముగ 5, 6 గురు సైనికులతోను మహాశ్రీ నూమిడి దేవేంద్రుడుగారు సేనాధిపతిగాను స్థాపించబడెను.

శ్రీ ల స భ

చింతామణి నాటకశాలలో శ్రీలసభ జరిగి మహారా కార్యగమసంఘ మొకటి స్థాపించబడెను. శ్రీ లందరును స్వదేశ వస్త్రములను ధరించి యూరేగింపుతో నూమిడి బుచ్చయ్యగారి యింటివద్దనుండి చింతామణినాటకశాలవరకును అక్కడనుండి పార్లమెంటువరకును ఊరేగింపు బయలుదేరిరి.

బహిరంగసభ

సాయంత్రం 5 గంటలకు పార్లమెంటులో మ.రా.శ్రీ బ్రహ్మశ్రీయుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి యాధిపత్యమున సుమారు పది వేలమంది సభికులతో జరుపబడెను. బందరు వాస్తవ్యుల యైన రాఘవయ్య చౌదరిగారును కాకి పుష్పవేణ్యగారును రాజము సందేశమును గురించియు, అహింసనుగూర్చియు చక్కగ బోధించిరి. శ్రీసు బ్రహ్మణ్యంగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చియు, బరంపుర సభలనుగూర్చియు ఉపన్యసించి చట్టధిక్కారమునకు సమయ మాసన్న మగుచున్నదనియు అందులకై కాంతివాతావరణము ఏర్పాటుచేయుట అత్యవసర మనియు ముచ్చటించిరి. తదనంతరము సుమారు యెనిమిదివేల రూపాయలు విలువగల విదేశవస్త్రములు దహనము చేయబడెను.

తామర తయిలము

రాజారాణిగల డబ్బాలో ఉండును. నెల 0-6-0. అమృతాంజనము డిపి, బొంబాయి లేక మద్రాసు

17 వ తేదీ యిండియా ప్రభుత్వపు ప్రకటన

15 వ తేదీని నేనాని పంపిన తొలిసారి (నీలంబూరు స మీషమున విప్లవకారుల గుంపులు కనబడెను. 14 వ తేదీని సేనకు సామానులను తీసికొని వెళ్లుచున్నవారిపై వెట్టికట్టిరే యొద్ద కున్న చురుహాజీగుంపు తుపాకులను కాల్చెను. హాజీగుంపులో 200 మంది యుండిరి. వెట్టికట్టిరే పండికాడుకు వారు శయ్యను యూదుమైళ్లలో నున్నది. సేనచూడ మావలాలపై తుపాకులను కాల్చెను. మరి మామూలగుంపులుగూడ నచట కనబడగా సేన తుపాకులను కాల్చెను. పేరి యంతల మన్న యొద్ద మావలాల చాల చాల నెలలేరి. వారిని సేనతలపడి యిద్దరినిదంపెను. వేరియంతల మన్న యొద్ద సేన 14 గురిని చంపెను. 12 గురిని కాదు. 3 తుపాకులను పట్టుకొనెను. చినుకచినుపలాలము 15 వ తేదీని మావలాలపురము చేరెను. 16 వ తేదీని చాలమావలాలగుంపులు నీలంబూరు వద్ద కనబడెను. ఆగుంపులలోనొకటి ఆప్రాంతములోనిది కాదు. మండేక పండికాడులకు మధ్యనున్న వెట్టికట్టుకం తెనను 15 వ తేదీ రాత్రి మావలాల నాశనముచేసిరి. వారింకును దారిమించున్నారు. ఆచటి కొకసేన మండేకమండివెళ్లెను. బర్మాసేనమండేకని గూర్హా సేన తిరూరును చేరెను.

కొచ్చివార్త

నాయరు నంబుద్రి తుమంబములు విస్తారముగా ఎర్నాకులము మారగూరు లైలుమార్గమున దున్న తిరుమారు ఓలూరు మున్నగు స్థలములకు వచ్చి తమ దారుణదురదృష్టము తెలుపుచున్నవి. మావలాల దౌర్జన్యములు అతిభయంకరముగా నున్నవని వారుచెప్పిరి. ఎర్నాడు పులవనాడు తాలూకాలకుండి 100 మంది హిందూ కన్యకులు కొచ్చి సంస్థానములోకి వచ్చి అతి దుష్టటముమీద తాము తప్పించుకొని రాగలిగితి మని చెప్పిరి. నెద్దనెద్ద కత్తులను చేయవలెను లేనిచో మిమ్ములను చంపెద మని మావలాల కన్యకులను బెదరించుచుండిరి. వారల్లు చేసిన సైనికులు వారిని పట్టుకొందురు, వారికిముందు గొయ్యి వెనుకనుయ్యగతి పట్టికొని, గడ్డవతియగునొకనంబుద్రిశ్రీ ప్రాణ భీతిచే నిండుమావలాలయ్య పారిపోయినచ్చి అలనటచే ఓలూరు లైలుమార్గములో ప్రవించెను. అచట కాపురమున్న పెంకుల సాక్రీ మేనేజరు కనికరమున నామెను తనయింట బసయిచ్చెను. మరియొక గొప్పయింటి నాయరుశ్రీ తిరుమారులో నున్నది. మావలాల తన్ను మావధంగ మొనరించి రని ఆమె చెప్పినది. కొచ్చిసంస్థానమువారు శరణాగతుల సంరక్షణముకొరకు ధనమును సహకారమున్నారు. మహారాజావారు స్వంతధనమునుండి 1000 రూపాయల నిచ్చిరి. సంస్థానధనమునుండి 2000 నిచ్చిరి. ఇతరులు 2 నేల నిచ్చిరి. మొత్తము 5000 చేరెను. నీలంబూరు రాజాగారు శరణార్థియై తిరుమారుకు రానున్నాడు. అచటి కొచ్చిసంస్థానమువారి మేడను నీలంబూరు రాజాగారికి బసయిచ్చెదరు.

దేవదారుగారి పర్యటనము- మౌలబారు సహాయనిధి

15 వ తేదీ రాత్రి పూనాలో దక్కనుసభామండరమున సభజరిగినది. ఆ సభకు శ్రీలునుపురుషులుగూడ వచ్చిరి. ఆ సభలో దేవదారుగా రుపన్యసించిరి. 1500 రూపాయలను సభాసదు లనటనే వాగ్దానముచేసిరి. అధ్యక్షుడు సర్ హోరమ్మనే వాడియాగారు 1000 రూపాయల నిచ్చిరి. సభవారు మలబారునిధి నేర్పరచిరి. చందాలు వారికి పంపవచ్చును.

అసహాయోద్యమము

లాహోరు మ్యునిసిపాలిటీ-కిలావిగ్రహమును తీసివేయుట

లాహోరులో లాఠిచుట్టల ప్రభుత్వ కిలావిగ్రహ మున్నది. దానిపై "మీరు కలముతో నేలబడుదురా కత్తితో నేలబడుదురా" అని వ్రాయబడియుండెను. ఆ కారణమున ఆ విగ్రహము నటనుండి తీసివేయుటకు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. దాని ననుసరించి ఆ విగ్రహమును తీసివేయుటకుగూర్చి పరీక్షించుటకు మ్యునిసిపలు యింజనీరును కొంతవరకు దొంగులును 16 వ తేదీ నచటికి వెళ్లగా దానిచుట్టును పోలీసువారు కావలియుండి వారి నవటికి రానియ్యలేదు. అందువలన 17 వ తేదీన మ్యునిసిపలు సంఘమునభివృద్ధి జరిగినది. అతీర్మానమునుగూర్చి ఏమిచర్య తీసికొంటిరి. అంట పోలీసుభటులను కావలి వెట్టుట కేమి కారణము అని అధ్యక్షుని నడిచి తెలిసికొనుటకు ప్రధానోపాధ్యక్షుని సంతానముగారిని సంఘమువారు నియమించిరి. పోలీసుభటుల నేల కావలియుంచితిమో తెలుపవలెనని పోలీసు సూపర్వైంటుకు కూడా వ్రాసిరి.

జమీందారుల ప్రతికేసులో తీర్పు.

ఈ కేసులో లాహోరులో 17 వ తేదీన జిల్లా మేజిస్ట్రేటు తీర్పు చెప్పెను. సంపాదకునకును ప్రకాశకునకును చెరి మూడేండ్లు కఠినశిక్ష విధించెను. చాలవంది ప్రజలను వలంటీరు దుస్తులను ఖిలాఫతు జండాను ధరించి వలంటీరులను కొట్టి ఆవరిణిలోనికి పోయిరి. అట్లు నైస్యమునలె వారాజుండాతో ఆవరిణిలోనికి రాగూడదని ప్రభుత్వోద్యోగు లనిరి. ఖిలాఫతు యుద్ధోగ్యులు లుత్తు విచ్చినగాని వెదలిపోవని వంటిరు లనిరి. అందువలన వలంటీరుల నాయకులను నలుగురిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

ప్రతిధర పెరుగుదలను

గుంటూరు జిల్లా కార్మికుల సంఘమువారి హెచ్చరిక ప్రతికటన కలుగనుండుటచే ధర పెరుగునట్లున్నది. కాన దేశమునందలి ముఖ్యముగా మండలమునందలి ధనికు లందరును వర్తకులు న్యాయవాదులు మున్నగువారు కుటుంబమునకు కనీసము 20 మణుగుల చొప్పున నైన నిలువచేయ ప్రార్థితులు విదేశములవారు మిక్కిలి హెచ్చుధరకు కొందుమనననుగూడ రైతులును వర్తకులను విదేశములకు ప్రత్తిని ఎగుమతి చేయకుండునట్లు పలుకుబడి గలవారందరును గట్టి ప్రయత్నము చేయవలెను. అక్టోబరు నెలాఖరులోగా స్వదేశీయోద్యమమున చాల అభివృద్ధి కనపడుచుట దేశీయుల ప్రధానకర్తవ్యమై యున్నదని మండల సంఘ కార్యదర్శి ఎం. రాధాకృష్ణయ్యగారు గుంటూరునుండి తెలిపార్ర నంపిరి.

కరాచీ ఖిలాఫతు తీర్మానము గుంటూరులో ఆమోదించబడుట

అన్ని వర్ణముల తెగల వర్తకులను యిదివరకు సంతకములు చేసిన 300 మందిగాక తిరిగి 250 మంది గుంటూరులో కరాచీ ఖిలాఫతు తీర్మానము నామోదించుచు సంతకములు చేసిరి. శ్రీలుగూడ సంతకములు చేసిరి. ఇంక నెందరో నిత్యమును సంతకములు చేయుచున్నారు. ప్రజలు నిరంకుశాధికారుల నలక్ష్యముచేయ నిశ్చితులైరి. కాన గుంటూరు మండలమునందలి కార్మికుల ప్రచారకు లందరును చాలా క్రద్ధతో సంతకములు చేయించవలెను. ఈ నెలాఖరులోగా కనీసము 50 వేలమందయైన సంతకములు చేయవలెను. ఆ పట్టికల నన్నిటికి గుంటూరుమండల కార్మికుల సంఘ కార్యాలయమునకు పంపగలెదను. ఆ కార్యాలయమున నాపట్టికల నందరును నిరభ్యంతరముగ చూడవచ్చును. ప్రభుత్వోద్యోగులు వెంటనే కార్మికుల ఆజ్ఞకు విధేయతను చూపవలెను.

మృతి పరంబుగారి యువన్యాసము

అసహాయోద్యమమునందు యువకులను చేర్చునాడదు. వారినిదగ్గ కట్టి ఆవగోధమున కలిగింపనూడదు. పెద్దలెట్లులజేసిన సరే యువకులను పాఠశాలనుండి మాన్పింపనూడదు. వారు ముందు దేశసేవకు పూనునయము వచ్చినని బొంబాయి ప్రభుత్వమంత్రి పరంబుగారు నుడివీరి.

సింధియామహారాజుగారు

17 వ తేదీన మహారాజుగారు మజిలీసము సభను ప్రారంభించి ప్రభుత్వోద్యోగులను ప్రజలను కలిసి పనిచేయవలెననిరి.

విదేశ వార్తలు

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులు.

భారత సమస్య యాక్రింది మరతుల ప్రకారము స్థిరపరుపబడునని వదంతి గలదు.

- 1. నాగరక వాసులందఱకును సమానముగ హక్కు లుండవలయును.
2. ఎన్నికలు ఆస్తినిబట్టి అందఱకును, సమానముగ జరుగును. కొన్నాళ్లవరకు కానవనభలో నల్లగు భారత సభ్యులుండురు.
3. ఒక్క భారతీయుడు యెడ్జిక్యూటివు కౌన్సిలు సభ్యుడుగ నుండును.
4. నివాసస్థలముగాని, వాణిజ్యభూమిగాని వేరుపరచుట లేదు.
5. యూరోపియనులకుగూడ వలసపోవుటకు యీ చట్టములే యుండును. వోల్టరిచ్చువారికి ఇంగ్లీషు పరీక్ష యుండును.
6. ఉన్నత ప్రదేశము యూరోపియను నులకుండును. వాయియాటామైదానులకు మధ్య నున్న ప్రదేశము భారతీయులకు మూత్ర ముండును. అందు యూరోపియనుల కేమియు నుండదు.
ఈ మరతులకు యూరోపియను లిష్టపడవచ్చును. వీనిని జాయంటు కాన్ఫరెన్సువారికి పంపెదరు. ఏమియు సంభవదురు వన్నచో ఒక రాయలు కమిషను నియమింపబడును.

కార్మిక సమస్య.

అక్టోబరు 18 వ తేదీన పార్లమెంటువారు పునః సమావేశ మయ్యెదరు. అప్పుడు లాయడు జార్జిగారు కార్మిక సమస్య (పనిలేనివారలు) గూర్చి మంత్రవర్ణమువారి సలహా జెప్పెదరు. దానివలన కార్మికుల కష్టములు తొలగి, ప్రజోపయోగములకు పనులు కల్పించబడి, వర్తకము గూడ పునః ప్రతిష్ఠించబడును.

విర్లాండు సమస్య.

సంధి సభవారు సోమవారము 17 వ తేదీన సమావేశ మగువరకును కమిటీ మీటింగు ఉండదని లండనులోని విరిఫు హెడ్ క్వార్టర్సులో ప్రకటింపబడినది. ఇందువలన సంధిసభ వారి పనియైనది తలంపబడినది. నిర్బంధింపబడిన సిస్సీనులను విడుదలజేసినచో సంధి త్వరగా కుదురునని తెలిసినను విర్లాండు ప్రతినిధులు అట్లు కోరలేదు. ప్రభుత్వవైస్ర్యములను విర్లాండు రిపబ్లికను నైస్యమును సహకారముతో నుండేనేని సంధి కుదురుటకు మార్గము గలదని కమిటీవారుగూడ విశ్వసించియుండిరి.

సన్నిహిత ప్రాచ్య దేశస్థితి.

టోర్లకియాను అనిపేరు తెట్టుకొని ఆజరు బెయిజాను మంత్రిని కాన్స్టాన్టినోపిలులో చంపినందులకై బ్రిటిషుకోర్టు మార్షలువారు ఉరిశిక్ష విధించిరి.

గ్రీకులు వెనుకకు మరలుట యెంతవరకు వీలగునో అంత వరకును వెల్లిరి. ఒక క్రైయను స్మిర్నాకు చేరెను. తురుష్క వైస్ర్యములు యీ లైనుమీదికి వచ్చుచున్నారు. కొండలు స్మిర్నా దగ్గర కూడ కాన్పించిరి. ఎవరైన వెంటవచ్చిరని కొండల చాటున దాగుకొనుచుండిరి.

ఆఫ్ఘని స్థానమునుండి వైస్ర్యములు తురుష్కులవద్దకు వచ్చెననియు, ఈమధ్య పోరాజములలో సహాయము చేసిరినియు తెలియుచున్నది.

పై లిషియావిభాగము.

జాతీయమతివారు అప్పుర పైలిషియా విషయమై చెప్పిన సలహాకు బ్రిటను గూడ నంగీకరించెనని ప్రాంసుకు తెలియజేసెను.

శివామయతలెము

తలంతుకు మేలైనది. మెదటికి బలము. కండ్లకోగమును పోగొట్టును. కెల 6 బొన్నల బుడ్డి రూ 1. మెత్తముగా కొనువారికి మంచి కమిషను. విశ్వవాధం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపాధ్యక్ష భవనము, కోవూరు. (నెల్లూరుజిల్లా) (81:5)

జాతీయమతి - భారతదేశము

గౌ. శ్రీనివాసకాశ్రి గారి సదుద్దేశములు.

బొంబాయి, అక్టోబరు, 17:- బొంబాయి 'టైముస్' ఇండియా, పత్రికాలండనువిలేఖరుడు గౌ. శ్రీనివాసకాశ్రి గారిని సందర్శించెను కాశ్రి గారితనితో నిట్లు ప్రసంగించిరి. "ఇటీవల జనీవా యందు జరిగిన జాతీయమతిసభయందు భారతభూమికన్య, స్థితులను గురించి నే నిచ్చిన ఉపన్యాసము దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధుల మనములందు నాటు కొన్నది. ఇట్టి సభలు సమావేశములు చాల ముఖ్యము. భారతదేశ మింకను వలసరాజ్యముల స్థానమును జెందవచ్చున, పదివత్సరములలోగానే ఈయదృష్టము పట్టకతప్పుడు అని నాదృఢాభిప్రాయము ఇట్టి అపేక్షనీయుమగు భాగ్యమును జెందుటకు సాధకమార్గ మొకటే గానబడుచున్నది. సామ్రాజ్య సమావేశములందు భారతదేశము పాల్గొనుచుండవలయును: భారతభూమియొక్క ముఖ్య స్థానమును లోకమంతయు గుర్తించినదిగాన ఆంగ్లభావములు మారుచున్నవి. స్వరాజ్యప్రదానమును గురించి ఆంగ్లేయుల దురభిప్రాయములు మారిపోవుచున్నవి. రతిఖండము తన ఆంగ్లభావలను ఈమహాసభలకు ప్రతినిధులుగా బంపవలయును.

ఈనాయకోత్తములు మరుసగా రెండుమాడు సమావేశములకు వెల్లినపక్షమున, వారికిరీ తప్పక హెచ్చుగలదు. ఇకమీద భారతదేశమునుండి వచ్చే ప్రతినిధులందరు భారతీయులుగా నుండవలయును. సివిలుసర్వీసు అనుభవజ్ఞున మరమని లోచనయొడల, వారిని రాయబారమునకు సలహానిచ్చుటకుకూడబంపవచ్చును. ౧౯ విల్లియం మేయరుగారు మనదేశమునకు చేసిన సేవలను మనము మఱవగూడదు.

నేను ఆస్ట్రేలియాఖండమునకు వెళ్లవలసి నట్లు దెక్కించబడినదిగాని అనివార్యము లగు ఆటంకములచేత నాప్రయాణమునకు కొంత అలస్యముకలుగవచ్చును. కట్టకడ పటనేను ఆస్ట్రేలియాకు వెళ్లి, అచ్చట కొన్ని వారములుండి వచ్చెదను. ఆ దేశమందు నివాసస్థల మేర్పడుచున్న భారతీయుల స్థితిగతులను బాగుపఱచుటకు నేనుముఖ్యముగా వెళ్ళుచున్నాను. భారత-ఆస్ట్రేలియనుల సంబంధబాంధవ్యముల మహాసమస్యకు నేను మఱువజాలను."

బొంబాయినగరములో రు10 లపన్ను చెల్లించువారికి ఆందరి నియోజితాధికారమునియ్యవచ్చునని బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు చెప్పగా నిట్లు చేయుటకు వీలుపడదని నగరపాలకులు తీర్మానించిరి. సాంఘిక సేవాసమితివారిొక సభచేసి, పురపాలకుల తీర్మానమునకు తమ ఆసమ్మతిని దెలుపుచు నుపన్యసించిరి.

8-వ తేదీ సాయము 5 గంటల కీలుపాకమునందలి వైశ్య విద్యార్థి వసతి గృహమునందు సభ్యులు మ||రా|| శ్రీ దరిసి రంగయ్య గారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద సభగావించి విదేశవస్త్రబహిష్కారమునుగురించి పలువురు ముచ్చటించిరి. అందరు ఏకగ్రీవముగా విదేశవస్త్రములను బహిష్కారము గావించవలెనని నొక్కివక్కాణించిరి. ఇకమీదట నెన్నటిని విదేశవస్త్రములను కొనగూడదని అందరును ప్రమాణముచేయవలెనని ఒక తీర్మానమును కావించిరి. అటుపిమ్మట విదేశవస్త్రములు జయ జయ ధ్వానములతో పరశురామశ్రీతి గావించబడినది.

అనకాపల్లి

గాంధీనవరాలములు

గత సెప్టెంబరు 29 తేదీన ఇప్పరంబున శ్రీ మహాత్మా గాంధీగారియొక్కయు దేశనాయకులయొక్కయు పటములను అతివైభవముగ సుత్సరముతో పట్టణవీధులనెల్ల ఊరేగించి తుదకు కోమటిపిడిలోనున్న శ్రీరామమందిరమున విడియించినారు. మొదలు పతిదినమును విశ్వక్రముగ బ్రాహ్మణులచే వేదపఠనముతో బూజింపుచు ప్రతిరాత్రియు హరికథాశ్రవణంబులును సృత్యవాద్యగీతాది యుత్సవంబులతోనున్న పురవాసులు, ముఖ్యముగ వృణిక్సంఘమువారు విశేష శ్రద్ధాభక్తులతో జరిపిరి. నవరాత్రంబులలో నొకదినంబున ఇప్పరంగలవేశ్య లొక రాత్రి తమకు మహాత్మునియందును స్వరాజ్యమందునుగల యభిలాషను దెల్పుచు భరతివిద్యచే గాలమువెల్లబుచ్చెదమని కోరికగాని పోరులు వారిప్రస్తుతినంద్యవృత్తిదలచి యంగీకరించవండుటయు వారలతిపట్టుదలతో ప్రాధేయపూర్వకముగా మరల్చువరల ప్రార్థించుటచే స్వదేశవస్త్రధారయై రాగాననంతలో వారలట్లులే యంగీకరించి నాటిరాత్రి స్వదేశవస్త్రధారయై వచ్చి గానాదివిద్యలందు జరిపి మహాత్మునియందు తమకుగభక్తిని వెల్లిబుచ్చి నాటిమొదలు వార లింటిం నొకొక్క రాట్నమునుంచి నూలువడుకుచున్నారు.

ఇకను శత్రుమకల రలేము

(3188)

శ్రీ దత్తాత్రేయ, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీసు సాహెబుచే నుప్రసిద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేకయోగ్యతాపుత్రములు దడదిన మందుల వివరము:—

1. సిల్వరు పువ్వుకరు— ఇది రాచపుండ్లు, మేహరణములు, ముఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు షామ్మును, శరీరములో చిక్కికున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు అపరేషనులేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైర లున్న, గోరుదుట్లు, తామర, కణుపుడెప్ప, గజ్జి, కర్పాసి, మదమ నూలులవగైరాలు ఆమోఘముగా గోరుదును. యానత్తు జీవ జంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులముందు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోవను— ఇది నోటితూత, కాకిన పుండ్లు, రక్త వాళములనుండి కాదుచున్న రక్తము నాపుటకున్న పువ్వుయోగించును. గోరియాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమాని— ఇది యానాని కాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలే కుండుట మొదలైన యానత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యవాయోధము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజాబీధరాకు అవున్సు సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరాకర్మణి గాఢాన్ని విశోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనికియును.

6. వాగ్మపునొప్పి వగైర యావత్తు నొప్పి లకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

పై నుదహరించిన మందు లన్నియు బర్మా, వై నా దేశ ముల డాక్టరు పుంగీ అను ఒక మహామహానివలన కనిపెట్ట బడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన ఒడయగలరు. పై నుదహరించిన మందులు పువయోగించువిధము, అనుపాదములు మందు పంపునపుడు తెలుప బడును.

Abdul Aziz Sahib,
Native Doctor
'South Vallur and Vuyyur Estates
Thota-Vallur, Kistna District

“అష్టత బివిష్కృత ఫలదంబిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మక్కిలి పువయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవుసరములేదు, నులకమైన తెలుగులో వ్రాయ బడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రు ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆతి వారాయణరావు. పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గార్విల్లు వ్రాసిరి. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదంబిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2868 పోడవరం, విశాఖపట్నం, బీల్దా

యోగ్యతాపుత్రములు

2942

(8) కాకిలోగుండు, దుర్గా మెడికల్ హాసువారి బహు మూత్రనివారికి వాడు అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది. ఇప్పు డు నా కాన్యాధి లేను. ఇందుకై ౫ రికి నేను నా కృతజ్ఞతా పూర్వకమయిన వందనములు చేయుచున్నాను.

జొంబాయి } డె. జాన్ సన్,
28-8-20 } డి.వై.పి. పంథు డెఫుటీ కలెక్టరు

నారీ మనోహర పత్రి పనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము — లక్ష రూపాయలు

వంతువిలువ — ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

1. వేరు వేరు జాతుల మేలువరుసపత్రి మనదేశములో పండించుట.

2. పనివాండ్రచే చేతనలూ వడికించి వివిధములగు బట్ట లు చేయించుట.

3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పకడ్డీకి అర్హు నిచ్చుట.

4. ప్రతివోల ప్రాంచి నేర్పించి నచ్చుటచేట తయారగు చున్న నూలుబట్టలు వ్యాపయమైన ధరకు కొనుట.

5. నూలుబట్టడము, బట్టలు చేయడము అనుభవకాంశల ద్వారా నేర్పించుట.

6. లాభములో నాలుగవ వంతు దేశ సేవకు వినియోగ పరచుట.

నిజంట్లు

ప్రతి గ్రామములోను వంతు దార్లను చేర్చుట, డిపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు కనులకుగాను జీతము కమిషను పైని యేజంట్లు కావలెను.

లక్కరాజు -

పల్లెలస్వామినాయుడు,

(3168) ఫావకుడు.

నమ్మకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలులూ ఇతరవస్తువులూనా వాపసు యిచ్చిన పుచ్చుకొని నైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

25, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడూ సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట మంచుబడును. తయారున తనిబాటని అధికభూముగా ఆర్థరుమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్థరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్న వారి వలన మా నిమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

మిక్కిలి పుష్టదేశమగు యిండియా దేశమునందు మెదకునకు చలువ గలగుటకును మాంద్యము నడచుటకును జ్ఞానకళికి హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకలకు పుష్కలముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతి స్త్రీయును ప్రతిపురుషుడును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టరు)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సోందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తులి తలనూనెయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. శిశోజనులకు పట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదకునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. తని మెండ గుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును, పెక్కుమందికి మరహాపకారము మొనరించినది.

నేడు దీని నుపయోగించుచుండుడు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. ట్యాబ్ 0.5-0 ని. చూడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. ట్యాబ్ రు 0-12-0

సోల్ ఏజంట్లు. బి. పి. మణియార్లకు కమిషను రు 0-2-0 ని. క

ఆంగ్లీయిండియను డ్రగ్ అండు శ్రమితులు కం? 155 కామ్యూతున్

D 126 W 100.

నూతన రాజకీయ గ్రంథములు

(నా 854) (ది 3153)

౧. హౌండనస్వరాజ్యము 0-8-0

గాంధీ విరచితము, హరిసర్వోత్తమరావుగారి ఆంధ్రీకరణము

౨. ఆంధ్రమూల నూతన రాజకీయనాటకము 1-0-0

3. తిలకుశతకము ఉత్సాహపూరిత వృత్తములు 0-4-0

౪. స్వరాజ్యరథము హృదయంగమమగు నాటకము 0-8-0

౫. భారతోద్బోధము ఉత్తేజపూరిత పద్యావళి 0-4-0

౬. రాబుపు సందేశము 0-1-6

7. Swaraj- The goal & the way B. C. Pal 1-0-0

8. Nationalists V S. Moderates (Interesting Political Controversy) 0-8-0

ఉపే ద్ర ప్రచురణాలయము,

17, వారాయణ మొదలి పీఠి, మదరాసు.

ఆంగ్లేయ వైద్య చింత మణి

ఆంగ్లేయ వైద్యవిధాన మంతయు జక్కగ బోధింప బడి, ఆంధ్రదేశము దంకట బ్రసిద్ధి తెందినది కొలదిప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి. వెల రూ 4. వి.పి. సహ రూ 4-10 0. (మం)

సేతుబ్రదర్సు, మచిలీపట్నం (లేక)

పోస్టుబాక్సు 610, మైలాపూరు, మద్రాసు.

స్వదేశ హస్తనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజల మడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని నైజల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుబకప్పతాళములు, మేలయిన మ. గలికత్తులు, ఇత్తడి యిరుముకలిసిన కప్పతాళ ములు, మంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయ బడిన యినుకపెట్టెలు వగైర సామానులు మా కర్మాగారమున తయారు గడుచున్నది. (3081)

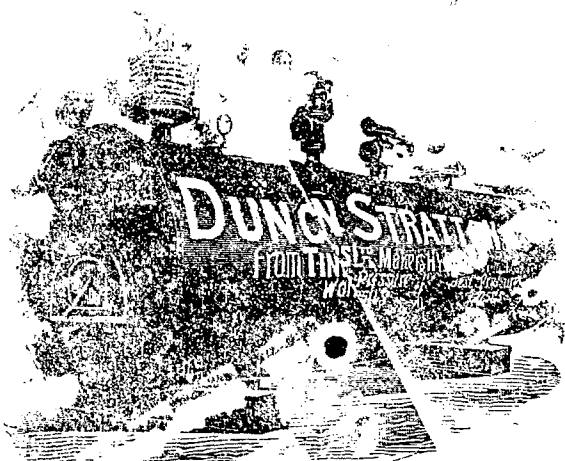
ధరభాస్త్రులు పంపిన ధరలు తెలుపబడును. కర్తవ్యలకు సరసమైన కమిష నియమమును. తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., “ఇండస్ట్రీసు” కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. పెద్దాపురం. (గోవావరజిల్లా)

DUNCAN STRATTON & Co.

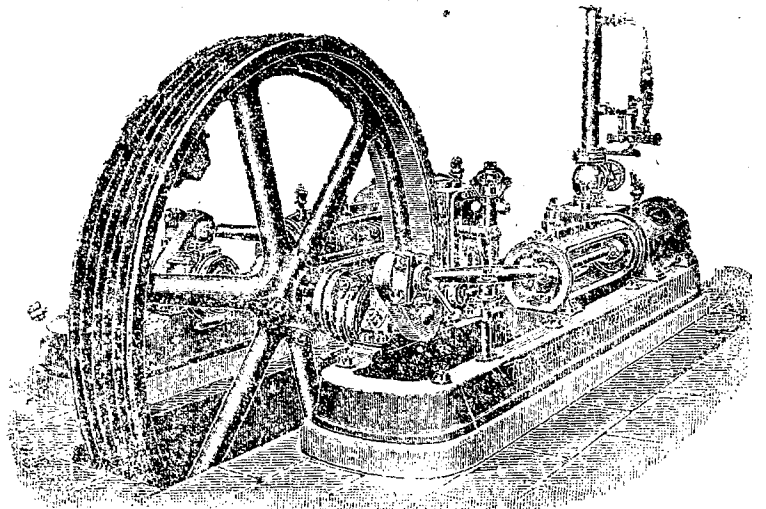
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

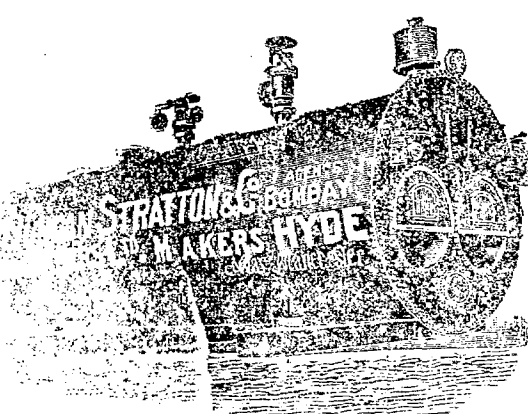
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంజనీర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
అ 4. మొదలు 6 అ, 6 అం.
వరకు యందును.
స్టీమ్ లోకు వెవరు
80 హానులు మొదలు
160 హానులవరకు వందును.

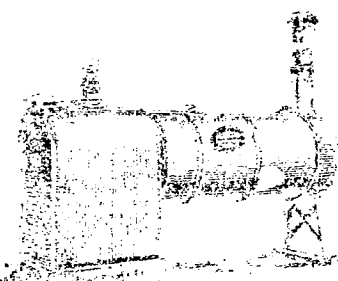

స్ట్రాటన్ స్టీల్ కార్నిష్ బాయిల్ డ్రు.

స్ట్రాటన్ స్టీల్ బంకామెరు బాయిల్ డ్రు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 82 అ. వరకు వందును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకు వందును.
స్టీమ్ లోకు వెవరు 100 హానులు మొదలు
160 హానులవరకు వందును.

లోకో మల్టిప్లయిబల్ బాయిల్ డ్రు.
స్టీమ్ లోకు వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హానులు 120 హానులు 150 హానులు వరకు వందును.

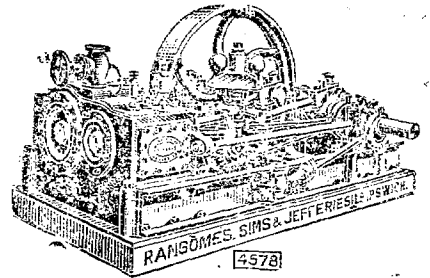
వర్తికల్ బాయిల్ డ్రు.

స్టీమ్ లోకు వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హానులు వరకు వందును.

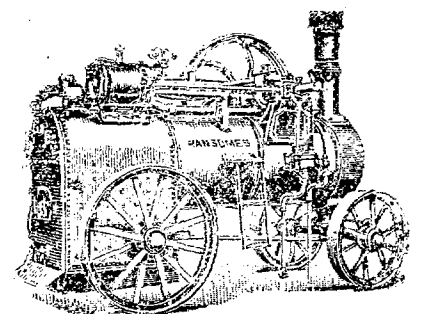
ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.
దూది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది వెస్టింగు మెషిన్
దూది స్పిన్లింగు మెషిన్
దూది వీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిల్ డ్రు
కోల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
కడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ నూనె తురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
తేలులు వర్క్కుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు హార్టింగు, కష్టింగులు, వెడెస్టెల్లు
కాల్ బరన్ అండ్ కాన్స్ట్రు విరన్ ఫుల్లియా.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెన్డెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ కుషాపు మొననుండి పోటో తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

బోర్లల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెవరు 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో, వెవర్ సిలిండరు.
స్టీము వెవరు 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్తైబరు గారైన
మా నేపల్లి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడిశము, రొమ్మువడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని దబ్బితో సహా నెల రూపు 0—10—0; డజన్ 1-8 రూపు 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కేలు.

అమృతాంజనం డి పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

